

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 12 Sayı: 66 Ekim 2019

www.sosyalarastirmalar.com

Issn: 1307-9581

Volume: 12 Issue: 66 October 2019

www.sosyalarastirmalar.com

Issn: 1307-9581

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3640>

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ*

A STUDY OF MOTIVATION LEVELS OF MUSIC TEACHER CANDIDATES TOWARDS INDIVIDUAL VOICE TRAINING COURSE

Amina TABARU**
Ülkü Sevim ŞEN***

Öz

Bu çalışmada; müzik öğretmeni adaylarının “Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeylerinin” incelenmesi ve bu tespit doğrultusunda eğitim öğretime katkı sağlanması amaçlanmıştır. Araştırma betimsel türde tarama modelindedir. Araştırmanın çalışma grubunu; Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim dalı birinci ve ikinci sınıflarında öğrenim görmekte olan toplam 311 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Bireysel Ses Eğitimi Dersi Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın istatistiksel analizinde öğrencilerin motivasyon düzeylerinin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre farklılıklarını tespit etmek amacıyla Whitney U testi, üniversite değişkenine ve haftalık çalışma süresine göre farklılık durumlarını tespit etmek için ise One Way Anova ve Dunnett’s T3 çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen verilere bakıldığında; müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyonlarının orta düzeyin üzerinde olduğu, cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre kızların motivasyon düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu, sınıf düzeyinde ise anlamlı bir farklılık olmadığı bulgularına ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri üniversitelere göre motivasyon düzeyleri en yüksek Ömer Halisdemir, en düşük ise Atatürk Üniversitesinde tespit edilirken diğer üniversiteler arasında anlamlı bir farklılık görülmediği; haftalık çalışma sürelerine göre ise en yüksek motivasyonu BSE dersine haftalık 2-4 saat ile 4 saat ve üzeri zaman ayıran öğrenci gruplarının sağladığı ve en düşük motivasyonu ise özellikle BSE dersine haftalık olarak hiç zaman ayırmayan öğrenci grubunun gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Eğitimi, Müzik Öğretmenliği, Ses Eğitimi, Motivasyon.

Abstract

In this study, it was aimed to examine “the motivation levels of the music teacher candidates towards The Individual Voice Training (IVT) course” and to contribute to the education in accordance with the findings. This study is in the form of a descriptive survey model. The study group of the study is 311 students studying in the first and the second year in Fatih Education Faculty in Trabzon University, Kazım Karabekir Education Faculty in Atatürk University, Education Faculty of Erzincan Binali Yıldırım University, Ömer Halisdemir University Education Faculty, Van Yüzüncü Yıl University Education Faculty, Giresun University Education Faculty, Department Music Education in İnönü University Education Faculty of Fine Arts. “Individual Voice Training Course Motivation Scale” was used as the data collecting tool. For the Statistical analysis of the study, Whitney U test was used to determine the differences of candidates' motivation levels based on the variables of gender and class, and One Way Anova and Dunnett’s T3 multiple comparison tests were used to determine the differences according to variables of the university and weekly working hours. According to the data obtained, it was found out that the motivation levels of the music teacher candidates for the IVT course were moderate. The girls’ motivation levels were higher than the boys according to variables of gender and class. It was concluded that there were no differences based on the class variable. As a result of the study, it was found out that the highest motivation levels of music teacher candidates were among the students from Ömer Halisdemir University and the lowest were among the students from Atatürk University, but no significant differences were found among the students of other universities. According to the weekly training period, the highest motivation level was in the groups which were allocated 2-4 hours in a week and more than 4 hours and more to the IVT course and the lowest motivation was found among the students who did not allocate any time to the IVT course.

Keywords: Fine Arts Education, Music Teaching, Voice Education, Motivation.

*Bu çalışma, Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN danışmanlığında, Amina TABARU tarafından hazırlanan “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Mezunlu, emine.qurbanova93@mail.ru

***Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, usevimsen@atauni.edu.tr

1. Giriş

Müzik eğitimi, bireye amaçlı olarak kendi yaşantısı yoluyla müziksel davranışlar kazandırma, belirli değişimler oluşturma, değiştirme ve geliştirme sürecidir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, düzenli, etkili ve verimli olması beklenir (Uçan, 1997, 14). Aksu (2010) müzik eğitimi; "bir toplumun eğitimle bireylerine kazandırmak istediği özel ve genel hedeflere hizmet eden müziksel kazanımlar sağlayan bir eğitim süreci" olarak ele almıştır.

Müzik eğitiminin daha etkili bir şekilde verilmesi, müzik öğretmenlerinin doğru bir eğitim almış olması ve öğrencilere müzik derslerinin amaçlı ve planlı bir şekilde aktarılması ile bağlantılıdır. Nitelikli bir müzik öğretmenin; alanına hâkim, müzik bilgisi gelişmiş, sesini ve enstrümanını iyi kullanabilen, donanımlı olması beklenmektedir. Müzik öğretmeni, öğrencilerle sesi aracılığıyla iletişim kurmaktadır. Müzik öğretmenin sesini doğru kullanması için ses eğitimi alması gereklidir.

Doğru ses eğitimi, şarkı söylemede ve sesin daha düzgün kullanılmasında etkili olur. Ses eğitiminin ilk aşamalarında, ayna karşısında vücudun düzgün pozisyonda duruşu, nefesin doğru alınması, ellerin serbest şekilde olması gösterilmelidir. Öğrencinin ses aralığına ve ses özelliğine bakılarak şarkı seçimi yapılmalıdır. Sesi değişim evresinde olan öğrenci gözlemlenmeli ve değişim süreci göz önünde bulundurulurken egzersiz veya dinlenme süreci verilmelidir. Etkili müzik eğitimi verilen öğrencilerin daha başarılı olacakları ve derse olan istek ve azminin artmasında büyük rol oynayacağı öngörülmektedir. Bireyin, bir işi yapmaya başlarken kendini o işe motive etmesi, yaptığı işte daha verimli çalışıp daha iyi sonuçlar elde etmesini sağlar. Bir işi başarmak için bir hedef belirlenip o hedefe doğru bilinçli ve doğru adımlarla ilerlemek gerekmektedir. Bireyin yaratıcı olmasında yeteneğinin yanı sıra ona eğitim veren kişi tarafından motive edilmesi daha verimli sonuçlar elde etmesine yardımcı olur.

Güdülenmenin İngilizce karşılığı olarak verilen "motivasyon" kelimesi, Latince hareket etme anlamına gelen "mot" kökünden türemiş olup, psikoloji biliminde "içten gelen itici güçlerle belli bir amaca doğru yönelen davranışlar" olarak kabul edilir (Keser, 2006, 1). Fidan (1985) motivasyonu; "belli durumlarda belli amaçlara ulaşılması ve gerekli davranışların yapılabilmesi için organizmayı harekete geçiren, enerji veren, duygusal bir yükselmeye (coşku, istek) neden olan ve davranışları yönlendiren "itici güç" olarak tanımlamıştır (Akt., Özevin, 2006, 3). Göksu (2017) ise motivasyonu; "bir işi yapmak için içimizde duyduğumuz güçlü istek" olarak tanımlamıştır. Birey, başladığı işe kendini psikolojik olarak motive edip daha verimli çalışarak istediği sonuçlara ulaşabilir. Hedefine başarılı bir şekilde ulaşan kişilerin psikolojik olarak motivasyonları da yükselir ve kendilerini daha iyi hissetmelerine sebep olur.

Motivasyon, bireyin çalışma hayatında veya öğreniminde daha başarılı olmasına etki eder. Ömür (1998) motivasyonu; "başarının sağlanmasında diğer tüm etkenlerden daha önemli bir isteklendirme kaynağı" olarak ele almaktadır. Rıza (1999) "motivasyonu yüksek olan kişilerin daha yaratıcı olduklarını" belirterek motivasyonun önemini vurgulamaktadır. Öğrencilerin derslere motive olmaları, başarılı olmalarında etkili rol oynar. Motivasyonu düşük olan öğrenci dersinde de başarısızdır. Bu nedenle öğretmenlerin, eğitim-öğretim ortamında öğrencilerin derse olan motivasyon düzeylerini artırmaya yönelik çaba göstermeleri önem taşımaktadır.

Özçelik (2011) öğrenme yaşantısında motivasyonun önemini şöyle ele almaktadır; "eğitimde bugüne kadar yapılmış olan araştırmaların sonuçlarına göre, bir öğrencinin öğrenilecek materyale ve öğrenmeye karşı duyuşsal yöneliminin olumluluk derecesi ile aynı öğrencinin bu konudaki hedeflerle tutarlı öğrenme düzeyi arasında olumlu (pozitif yönde) bir ilişki vardır. Eldeki ünite ya da dersin hedeflerinde kapsanan yeni davranışları öğrenmeye istekli olan ve bu yeni davranışları öğrenmede başarılı olacağına inanan öğrenciler böyle olmayanlardan daha çok öğrenmektedirler".

Motivasyonu konu alan araştırmalar incelendiğinde genel olarak, motivasyon ve cinsiyet (Ellez, 2004), iş doyumu ve motivasyon (Karaköse & Kocabaş, 2006), kişiyi motive eden faktörler (Ünsar, İnan & Yürük, 2010), motivasyon teknikleri (Ergül, 2005), motivasyon kaynak ve sorunlar (Acat & Demirel, 2002), motivasyon düzeyleri (Canöz, Ünlü & Uzunkol, 2019; Ergin & Karataş, 2018; Sarı, Canoğulları & Yıldız, 2018; Uzun & Keleş, 2012), motivasyon düzeyleri incelenmesi (Demirkol, 2019; Ertem, 2006; Özbey & Aktemur Gürler, 2019; Öztürk, 2019; Yaman & Dede, 2007), motivasyonel etkenler (Ekinci, 2017), akademik motivasyon (Alemdağ, Öncü & Yılmaz, 2014; Yurt & Bozer, 2015), kişisel kararsızlık (Tuncel, S. Yıldız, K. Yıldız & Yavuz, 2018), geçerlik güvenilirlik çalışması (Akçakın, 2018; Kurt & Tarsuslu Şimşek, 2018; Özkubat & Demiriz, 2013), pedagojik formasyon (Yıldırım, Alpaslan & Ulubey, 2019), motivasyonel stiller (Özen & Eren, 2009), motivasyon araçları (İnfal & Bodur, 2011), motivasyonun rolü (Ünsal, 2013; Eryılmaz, 2017), ARCS motivasyon modeli (Uçar & Kumtepe, 2016; Varol, Özer & Türel, 2014; Yıldız & Kılıç, 2018),

motivasyon faktörlerinin incelenmesi (Elçi & Tan, 2015; S. Taşkesen, O. Taşkesen, Bakırhan & Tanoğlu, 2018), motivasyon düzeyini inceleyen araştırmalardan oluştuğu görülmüştür.

Motivasyon ve müzik alanını konu alan araştırmalar incelendiğinde; oyun, dans, müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeği (Özevin, 2006), piyano dersi motivasyon ile kişilik ilişkileri (Modiri, 2012), bireysel ses eğitimi motivasyon ölçeği (Ekici, 2017), güvenilirlik geçerlik (Girgin, 2015), motivasyon ve performans (Özmenteş, 2013), akademik motivasyon (Yılmaz, O. Taşkesen & S. Taşkesen, 2016), motivasyon ve başarı düzeyleri (Özgüngör & Kapıkıran, 2008), koro dersi motivasyon (Sarıçiftçi & Köse, 2017), öz-denetim düzeyleri (Can & Öztürk, 2018), akademik güdülenme (Şeker, 2017), müzik gelişimi (Özmenteş & Adızel, 2017), müzik öğretmeni algılarının incelenmesi (Barışeri Ahmethan & Yiğit, 2018), ses değişimi (Doğanyığıt & Özyaydın, 2018), keman eğitimi motivasyon (Özcelik Herdem, 2016), motivasyon-özgüven-özyeterlik (Özevin Tokinan & Bilen, 2011) düzeyini inceleyen araştırmalardan oluştuğu görülmüştür.

Çalgı eğitiminde motivasyonu konu edinen (Orhan, 2006; Sungurtekin, 2010) araştırmalarda motivasyonun çalgı eğitiminde önemli rol oynadığı görülmektedir. Öğretmenin, derslerde öğrenciye eşlik etmesi, onu konser etkinliklerine çıkarması, öğrencinin motivasyonuna olumlu yönde etki ederek başarılı olmasını sağlamaktadır.

İlgili araştırmalardan görüldüğü üzere Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi bölümünde bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeylerini inceleyen bir çalışma yapılmadığı görülmektedir. Araştırma ile öğretmen adaylarının bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenerek eğitime katkıda bulunulması umulmaktadır.

Bireysel ses eğitimi dersinde amaç, müzik öğretmeni adaylarının en temel ve doğal iletişim ve müzikal ifade aracı olan seslerini, en doğru, güzel ve etkili şekilde kullanmalarını sağlamak, sesi doğal haliyle koruyup geliştirmektir (Ekici, 2012, 559). Bireysel Ses Eğitimi derslerinde öğretmen adaylarının, motivasyonlarını yüksek düzeyde tutmak önemlidir. Öğretmen adaylarının motivasyonlarının yüksek olmasının başarı düzeyleri ile de ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Bireysel Ses Eğitimi derslerinde çeşitli yöntemlerle öğrencileri motive ederek derse karşı olan ilgileri artırılabilir. Derse iyi motive olmuş öğrenciler, daha verimli ve sağlıklı sonuçlar elde edebilirler.

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmada; müzik öğretmeni adaylarının "Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeylerinin" incelenmesi ve bu tespit doğrultusunda eğitim öğretime katkı sağlanması amaçlanmıştır. Araştırma; müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenerek, motivasyon düzeylerini etkileyen etkenlerin tespit edilmesi bakımından önemlidir. Ayrıca araştırma, müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine yönelik motivasyon düzeylerine ilişkin öğrenci görüşlerini göz önünde bulundurarak, derse karşı motivasyon düzeylerini artıracak öneriler sunulması yönüyle de önemlidir.

3. Araştırmanın Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi; "Müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyonları ne düzeydedir?" şeklinde oluşturulmuştur.

Buna göre araştırmanın alt problemleri;

1. Müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
2. Müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeyleri öğrenim gördükleri sınıflara göre farklılaşmakta mıdır?
3. Müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeyleri öğrenim gördükleri üniversitelere göre farklılaşmakta mıdır?
4. Müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeyleri haftalık çalışma sürelerine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeyleri cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
6. Müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeyleri öğrenim gördükleri üniversite ve haftalık çalışma sürelerine göre farklılaşmakta mıdır? şeklinde sıralanmıştır.

4. Yöntem

4.1. Araştırma modeli

Bu araştırma betimsel türde ve tarama modelindedir. Çalışma, nitel destekli olan, nicel verilere ilişkin betimsel araştırma yöntemlerinden olan tarama (survey) modeli ile tasarlanmıştır. Araştırmanın

çalışma grubundan veri toplamak için anket tekniği uygulanmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve ne olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez” (Karasar, 2015, 77).

4.2. Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan toplam 311 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın bu aşamasında katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin dağılım, Tablo 1, Tablo 2, Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Cinsiyete ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%	Sınıf Düzeyi	f	%
Kız	179	57.6	1. Sınıf	157	50.5
Erkek	132	42.4	2. Sınıf	154	49.5
Toplam	311	100.0	Toplam	311	100.0

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet faktörüne göre dağılımlarına bakıldığında toplam 311 öğrenciden %57.6 oranla (179 kişi) kız, %42.4 oranla (132 kişi) erkek olduğu, kız öğrenci sayısının erkek öğrenci sayısından fazla olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerden, çoğunluğu kız öğrencilerin oluşturduğu söylenebilir. Araştırmanın gerçekleştirildiği üniversitelerdeki öğrencilerin sınıf düzeyine bakıldığında öğrencilerin %50.5’inin (157 kişi) 1. sınıf ve %49.5’inin (154 kişi) ise 2. sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrenci sayısına bakıldığında, katılım sağlayan öğrencilerin sınıflara göre dağılımının birbirine denk olduğu söylenebilir.

Tablo 2: Öğrencilerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Araştırmanın Gerçekleştirildiği Üniversiteler	f	%
1. Atatürk Üniversitesi	32	10.3
2. Binali Yıldırım Üniversitesi	65	20.9
3. Giresun Üniversitesi	26	8.4
4. İnönü Üniversitesi	47	15.1
5. Ömer Halisdemir Üniversitesi	39	12.5
6. Trabzon Üniversitesi	61	19.6
7. Yüzüncü Yıl Üniversitesi	41	13.2
Toplam	311	100.0

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmanın gerçekleştirildiği üniversitelere bakıldığında 7 üniversiteden toplam 311 öğrencinin araştırmaya katıldığı görülmektedir. Araştırmaya en fazla katılım %20.9 oran (65 kişi) ile Binali Yıldırım Üniversitesi ve %19.6 oran (61 kişi) ile Trabzon Üniversitesi’nden sağlanmıştır. Bunu İnönü %15.1 (47 kişi), Yüzüncü Yıl %13.2 (41 kişi), Ömer Halisdemir %12.5 (39 kişi) ve Atatürk %10.3 (32 kişi) Üniversiteleri izlemektedir. Diğer üniversitelere göre en az katılım ise %8.4 oran ve 26 öğrenci ile Giresun Üniversitesi’nden sağlanmıştır. Araştırmaya katılan öğrenci sayısına bakıldığında, dağılımın üniversitelerdeki kontenjanlara göre farklılık gösterdiği söylenebilir.

Tablo 3: Öğrencilerin Haftalık Ders Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı

Haftalık Çalışma Süresi	f	%
Hiç	17	5.5
1-2 saat	247	79.4
2-4 saat	39	12.5
4 saat ve üzeri	8	2.6
Toplam	311	100.0

Tablo 3'te görüldüğü gibi haftalık ders çalışma sürelerine bakıldığında öğrencilerin %79.4'ünün (247 kişi) 1-2 saat, %12.5'inin (39 kişi) 2-4 saat ve %2.6'sının (8 kişi) 4 saat ve üzeri çalışma süresi ayırdığı; %5.5'inin (17 kişi) ise hiç çalışmadığı görülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun Bireysel Ses Eğitimi Dersi'ne yönelik çalışmaya zaman ayırdığı ve bu zamanın ortalama 1-2 saat aralığında olduğu söylenebilir.

4.3. Veri toplama aracı

Veri toplama aracı olarak; Ekici (2017) tarafından geliştirilen "Bireysel Ses Eğitimi Dersi Motivasyon Ölçeği" ve araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

4.4. Veri analizi

Araştırmada tüm verilerin analizinde SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırma kapsamında verilerin analizi için önce SPSS programına girilen veriler gözden geçirilerek kayıp veri olup olmadığı kontrol edilmiş ve herhangi bir kayıp veriye rastlanmamıştır. Sonra veri girişleri teker teker incelenmiş ve yanlış girilen herhangi bir veri bulunmamıştır. Bu aşamadan sonra tek boyutlu olan Bireysel Ses Eğitimi Motivasyon Ölçeğinden elde edilen verilerin hangi analizler yoluyla çözümleneceğine karar verebilmek amacıyla Bireysel Ses Eğitimi Motivasyon Ölçeği *Shapiro-Wilk Normallik testi* ile dağılımın normal olup olmadığını belirleyebilmek için test edilmiştir. Yapılan normallik testi sonucu dağılımın normal olmadığı ortaya çıkmıştır. Bireysel Ses Eğitimi Motivasyon Ölçeği *Shapiro-Wilk Normallik testi* sonuçları Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4: Bireysel Ses Eğitimi Motivasyon Ölçeği Shapiro-Wilk Normallik Testi Sonuçları

Bireysel Ses Eğitimi (BSE) Motivasyon Ölçeği Maddeleri	Shapiro-Wilk		
	İst.	Sd	p
1- Bilgi ve becerileri öğrenmeye istekliyimdir.	.781	310	.000*
2- Ses potansiyelim geliştiğini hissetmem derse karşı motivasyonumu artırır.	.718	310	.000*
3- Derse kesinlikle çalışmış olarak gelirim.	.894	310	.000*
4- Bu dersin olduğu gün sevinçli olurum.	.880	310	.000*
5- Dersten sonra öğrendiklerimi tekrarlamaya çalışırım.	.859	310	.000*
6- Zorunlu olmasam bu derse girmek istemem.	.771	310	.000*
7- Ders zevkli ve ilgi çekici olduğu için bu derse istekle katılırım.	.847	310	.000*
8- Kendimi müzikal olarak ifade edebildiğim için derse karşı motivasyonum artar.	.824	310	.000*
9- Bilgi ve becerilerim geliştikçe derse karşı motivasyonum artmaktadır.	.772	310	.000*
10- Öğrendiğim teknikleri pekiştirmek için ders dışı çalışmalarımı istekle yaparım.	.874	310	.000*
11- Ses sanatına yönelik CD, DVD vb. almaya çalışırım.	.905	310	.000*
12- Bilgi ve becerilerimin artmasına yönelik çaba harcamak içimden gelmez.	.837	310	.000*
13- Derse isteksiz gelirim.	.793	310	.000*
14- Çalışılan şarkıların eşlikli söylenmesi motivasyonumu artırmaktadır.	.767	310	.000*
15- Çalışmalarımızın resital, konser, müzikal vb. ile sahnelenmesi motivasyonumu artırır.	.808	310	.000*
16- Kazandığım bilgi ve becerileri kullanabileceğimi hissetmem motivasyonumu artırmaktadır.	.812	310	.000*
17- Dersten sonra kendimi rahatlamış hissederim.	.858	310	.000*
18- Dersin bana müzikal davranışlar kazandırdığını düşünmediğim için ilgili değilim.	.819	310	.000*
19- Fırsat buldukça resital, konser, opera, müzikal vb. etkinliklere katılırım.	.884	310	.000*
20- Bilgi ve becerileri öğrenme-uygulamada zorluk yaşadığımdan motivasyonum düşüktür.	.876	310	.000*
21- Bu derse sadece sınıf geçmek için çalışırım.	.819	310	.000*
22- Bilgi ve becerileri öğrenmede, işini bilerek ve severek yapan, anlayışlı, sabırlı ve teşvik edici bir eğitimle çalıştığım için derse karşı istekliyimdir.	.829	310	.000*
23- Öğretmenim üzerimde baskı oluşturmadığı için derse katılmaya istekliyimdir.	.822	310	.000*
24- Öğretmenim farklı öğretim yöntemleri kullandığı için derse katılmaya istekliyimdir.	.852	310	.000*
25- Çalışılan şarkıların iyi sanatçıların yorumlarıyla dinletilmesi motivasyonumu artırır.	.837	310	.000*
26- Workshop, seminer, konferans vb. etkinliklerin düzenlenmesi derse olan ilgimi artırır.	.873	310	.000*
27- Bu alanda iyi sanatçıların tanıtılması derse olan ilgimi artırmaktadır.	.840	310	.000*
28- Aldığım eğitim sayesinde, konuşma ve şarkı söylemede sesimi en iyi şekilde kullanabilirim.	.802	310	.000*

Tablo 4'te görüldüğü gibi, yapılan normallik testi sonucunda, dağılımın Bireysel Ses Eğitimi Motivasyon Ölçeği maddeleri için normal dağılmadığı ($p=0.000<0.05$) tespit edilmiştir. Buna göre ölçekte yer alan boyutların normal dağılıma sahip olmadığı durumlarda iki grubun karşılaştırılmasında *Mann-Whitney*

U testi kullanılmıştır. İki'den fazla grubun karşılaştırılmasında ise *One Way Anova* testi kullanılmıştır. Burada *Kruskal-Wallis H testi* kullanılmamasının sebebi, çoklu karşılaştırmalarda farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemeye yönelik olarak yapılması gereken *Post Hoc* testlerinin sadece *One Way Anova* testi içinde bulunmasıdır. İki'den fazla grup içeren “Üniversite” ve “Haftalık Çalışma Süresi” değişkenleri için farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemeye yönelik olarak uygulanacak *Post Hoc* testinin hangisi olduğunu tespit etmek amacıyla varyans eşitliğine yönelik *Levene Testi* uygulanmıştır. Buradaki karar anlamlılık düzeyinin 0.05'ten küçük olması durumunda varyansların eşit olmadığı, 0.05'ten büyük olması durumunda varyansların eşit olduğu yönünde verilmektedir. Tablo 5'te “Üniversite” ve “Haftalık Çalışma Süresi” değişkenleri için varyans eşitliğine yönelik olarak uygulanan *Levene Testi* sonuçları görülmektedir.

Tablo 5: Bireysel Ses Eğitimi Motivasyon Ölçeği Varyans Eşitliğine Yönelik *Levene Testi* Sonuçları

Motivasyon Ölçeği Ortalama Puanı	Levene İstatistiği	sd1	sd2	p
Motivasyon (Üniversite)	2.876	6	304	.010*
Motivasyon (Haftalık Çalışma Süresi)	4.661	3	307	.003*

Tablo 5'te varyansların eşitliğini test etmek amacıyla yapılan *Levene Testi* sonuçlarına göre varyanslarda fark olduğu ve eşit olmadığı tespit edilmiştir ($p_{Ün.}=0.010<0.05$, $p_{HÇS}=0.003<0.05$). Bu noktadan hareketle ikiden fazla grubun ortalama puanlarının karşılaştırılmasında farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmeye yönelik olarak varyansların eşit olmaması durumunda kullanılan *Dunnett's T3 testi* kullanılmıştır.

Testlere ilişkin tablolarda *Mann-Whitney U testi* için ise N, Sıra ort., Sıra Top., U ve p değerleri verilirken; *Kruskal-Wallis H testi* için N, Sıra ort., χ^2 , sd, ve p değerleri, *Dunnett's T3 Post Hoc testi* için ise $\bar{x}$, Ortalama Farkı, ss ve p değerleri verilmiştir. Çoklu karşılaştırma testlerinde ayrıca tabloların altında farklılığın nereden kaynaklandığı ile ilgili bilgilere de yer verilmiştir. Ayrıca Bireysel Ses Eğitimi Motivasyon Ölçeği puanlarının dağılımları için frekans (f) ve yüzde (%) değerleri kullanılmıştır. Çalışmada yer alan analizlerden elde edilen sonuçlar 0.05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

4.5. Geçerlik ve güvenilirlik

“Bireysel Ses Eğitimi Dersi Motivasyon Ölçeği” Ekici (2017) tarafından geliştirilmiştir. 41 maddeden oluşan ön deneme formunun 200 kişiye uygulanmasından sonra yapılan analizler sonucunda, madde-test korelasyon katsayısı 0.30'dan düşük olan ve faktör analizi sonucunda faktör yük değeri 0.45'den düşük olan maddeler ölçekten atılmıştır. Kalan 28 maddenin analizi sonucunda ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, “BSE Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği” nin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak belirlenen “Bireysel Ses Eğitimi” dersine yönelik bir motivasyon ölçeğinin geçerlik-güvenirlik çalışması araştırmacı tarafından “test tekrar” yöntemi ile yeniden yapılmış olup, buna ilişkin sonuç belirtilmiştir. Araştırmada Bireysel Ses Eğitimi Motivasyon Ölçeği toplam güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) ($\alpha=0.825$) olarak bulunmuştur.

Özdamar (2011) alpha katsayısı değerlendirme ölçütünü şu şekilde belirtmiştir:

0.00 < α < 0.40 ise ölçek güvenilir değildir.

0.40 < α < 0.60 ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

0.60 < α < 0.80 ise oldukça güvenilirdir.

0.80 < α < 1.00 ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Tablo 6'da hem tek tek madde bazında, hem de toplam madde bazında Motivasyon Ölçeği Cronbach's Alpha güvenilirlik testi istatistikleri görülmektedir.

Tablo 6: Bireysel Ses Eğitimi Motivasyon Ölçeği Cronbach's Alpha Güvenirlik Testi Sonuçları

Bireysel Ses Eğitimi (BSE) Motivasyon Ölçeği Maddeleri	Cronbach's Alpha
1- Bilgi ve becerileri öğrenmeye istekliyimdir.	.808
2- Ses potansiyelim geliştiğini hissetmem derse karşı motivasyonumu artırır.	.811
3- Derse kesinlikle çalışmış olarak gelirim.	.812
4- Bu dersin olduğu gün sevinçli olurum.	.806
5- Dersten sonra öğrendiklerimi tekrarlamaya çalışırım.	.808
6- Zorunlu olmasam bu derse girmek istemem.	.852
7- Ders zevkli ve ilgi çekici olduğu için bu derse istekle katılırım.	.809

8- Kendimi müzikal olarak ifade edebildiğim için derse karşı motivasyonum artar.	.808
9- Bilgi ve becerilerim geliştikçe derse karşı motivasyonum artmaktadır.	.808
10- Öğrendiğim teknikleri pekiştirmek için ders dışı çalışmalarımı istekle yaparım.	.809
11- Ses sanatına yönelik CD, DVD vb. almaya çalışırım.	.817
12- Bilgi ve becerilerimin artmasına yönelik çaba harcamak içimden gelmez.	.843
13- Derse isteksiz gelirim.	.848
14- Çalışılan şarkıların eşlikli söylenmesi motivasyonumu artırmaktadır.	.813
15- Çalışmalarımızın resital, konser, müzikal vb. ile sahnelenmesi motivasyonumu artırır.	.806
16- Kazandığım bilgi ve becerileri kullanabileceğimi hissetmem motivasyonumu artırmaktadır.	.810
17- Dersten sonra kendimi rahatlamış hissederim.	.811
18- Dersin bana müzikal davranışlar kazandırdığını düşünmediğim için ilgili değilim.	.848
19- Fırsat buldukça resital, konser, opera, müzikal vb. etkinliklere katılırım.	.812
20- Bilgi ve becerileri öğrenme-uygulamada zorluk yaşadığımdan motivasyonum düşüktür.	.844
21- Bu derse sadece sınıf geçmek için çalışırım.	.848
22- Bilgi ve becerileri öğrenmede, işini bilerek ve severek yapan, anlayışlı, sabırlı ve teşvik edici bir eğitmenle çalıştığım için derse karşı istekliyimdir.	.810
23- Öğretmenim üzerimde baskı oluşturmadığı için derse katılmaya istekliyimdir.	.816
24- Öğretmenim farklı öğretim yöntemleri kullandığı için derse katılmaya istekliyimdir.	.811
25- Çalışılan şarkıların iyi sanatçıların yorumlarıyla dinletilmesi motivasyonumu artırır.	.813
26- Workshop, seminer, konferans vb. etkinliklerin düzenlenmesi derse olan ilgimi artırır.	.812
27- Bu alanda iyi sanatçıların tanıtılması derse olan ilgimi artırmaktadır.	.812
28- Aldığım eğitim sayesinde, konuşma ve şarkı söylemede sesimi en iyi şekilde kullanabilirim.	.814
Toplam Cronbach's Alpha	.825

Tablo 6'da verilen madde güvenilirlik katsayıları ve madde toplam güvenilirlik katsayıları incelendiğinde güvenilirliği önemli derecede azaltan bir maddeye rastlanmamıştır. Sonuç olarak görüldüğü gibi ölçeğin bütününe ilişkin güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.825 olarak elde edilmiştir. Bu sonuç doğrultusunda Bireysel Ses Eğitimi Motivasyon Ölçeğinin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

5. Bulgular ve Yorum

5.1. Araştırmanın problem durumuna ilişkin bulgular

Araştırmanın problem durumu olan; "çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeyleri" ortalama puanlarına ilişkin verilere Tablo 7 ve Tablo 8'de yer verilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyon Düzeyleri

Motivasyon Maddeleri	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Katılıyorum		Çok Katılıyorum		x̄
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1	9	2.9	11	3.5	40	12.8	114	36.7	137	44.1	4.15
2	7	2.3	10	3.2	22	7.1	108	34.7	164	52.7	4.32
3	15	4.8	30	9.6	110	35.4	91	29.3	65	20.9	3.52
4	20	6.4	30	9.6	77	24.9	108	34.7	76	24.4	3.61
5	20	6.4	18	5.8	74	23.8	129	41.5	70	22.5	3.68
6	147	47.3	82	26.4	30	9.5	26	8.4	26	8.4	2.04
7	19	6.1	21	6.8	60	19.2	115	37.0	96	30.9	3.80
8	14	4.5	17	5.5	50	16.1	123	39.5	107	34.4	3.94
9	13	4.2	16	5.2	30	9.5	123	39.5	129	41.6	4.09
10	16	5.1	21	6.8	84	27.0	115	37.0	75	24.1	3.68
11	61	19.6	83	26.7	93	29.9	46	14.8	28	9.0	2.67
12	118	37.9	96	30.9	56	18.0	27	8.7	14	4.5	2.11
13	141	45.3	86	27.7	42	13.5	24	7.7	18	5.8	2.01
14	5	1.6	14	4.5	38	12.3	99	31.8	155	49.8	4.24
15	10	3.2	21	6.8	45	14.5	104	33.4	131	42.1	4.05
16	6	1.9	17	5.5	48	15.4	112	36.0	128	41.2	4.09
17	17	5.5	24	7.7	66	21.2	108	34.7	96	30.9	3.78
18	131	42.1	75	24.1	46	14.8	36	11.6	23	7.4	2.18
19	18	5.8	35	11.3	81	26.0	93	29.9	84	27.0	3.61
20	94	30.2	82	26.4	71	22.8	41	13.2	23	7.4	2.41
21	130	41.8	74	23.8	48	15.4	32	10.3	27	8.7	2.20
22	12	3.9	17	5.5	58	18.6	108	34.7	116	37.3	3.96
23	25	8.0	24	7.7	43	13.7	109	35.0	110	35.4	3.82

24	17	5.5	23	7.4	63	20.3	108	34.7	100	32.2	3.81
25	13	4.2	25	8.0	52	16.7	111	35.7	110	35.4	3.90
26	17	5.5	35	11.3	74	23.8	90	28.9	95	30.5	3.68
27	10	3.2	24	7.7	54	17.4	117	37.6	106	34.1	3.92
28	9	2.9	12	3.9	50	16.1	108	34.7	132	42.4	4.10

Tablo 7 incelendiğinde, 311 öğrenciden; 251 öğrencinin %80.8 oranla BSE dersine ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye istekli olduğu (**madde 1**), 40 öğrencinin %12.8 oranla bu görüşe az katıldığı, 20 öğrencinin ise %6.4 oranla BSE derslerine karşı bir istek duymadıkları;

272 öğrencinin %87.4 oranla BSE dersinde ses potansiyellerinin geliştiğini hissetmelerinin derse karşı motivasyonlarını artırdığı (**madde 2**), 22 öğrencinin %7.1 oranla bu görüşe az katıldığı, 17 öğrencinin ise %5.5 oranla ses potansiyeli gelişiminin motivasyonu artırmadığını düşündükleri; 156 öğrencinin %50.2 oranla BSE dersine çalışarak geldiği (**madde 3**), 110 öğrencinin %35.4 oranla bu görüşe az katıldığı, 45 öğrencinin ise %14.4 oranla derse çalışmadan geldiği;

184 öğrencinin %59.1 oranla BSE dersinin olduğu gün sevinçli oldukları (**madde 4**), 77 öğrencinin %24.9 oranla bu görüşe az katıldığı, 50 öğrencinin ise %16.0 oranla dersin olduğu gün sevinç duymadıkları;

199 öğrencinin %64.0 oranla BSE dersinde öğrendiklerini tekrarladığı (**madde 5**), 74 öğrencinin %23.8 oranla bu görüşe az katıldığı, 38 öğrencinin ise %12.2 oranla öğrendiklerini tekrarlamadığı;

229 öğrencinin %73.7 oranla BSE dersine zorunlu olarak değil isteyerek girdikleri (**madde 6**), 30 öğrencinin %9.5 oranla bu görüşe az katıldığı, 52 öğrencinin ise %16.8 oranla derse kendilerini zorunlu hissettikleri için girdiği;

211 öğrencinin %67.9 oranla BSE dersi zevkli ve ilgi çekici olduğu için derse istekle katıldığı (**madde 7**), 60 öğrencinin %19.2 oranla bu görüşe az katıldığı, 40 öğrencinin ise %12.9 oranla dersi zevkli ve ilgi çekici bulmadığı;

230 öğrencinin %73.9 oranla BSE dersinde kendilerini müzikal olarak ifade edebildikleri için motivasyonlarının yüksek olduğunu düşündüğü (**madde 8**), 50 öğrencinin %16.1 oranla bu görüşe az katıldığı, 31 öğrencinin ise %10.0 oranla motivasyon eksikleri olduğunu düşündüğü;

252 öğrencinin %81.1 oranla BSE dersindeki bilgi ve becerileri geliştikçe derse karşı motivasyonlarının arttığı (**madde 9**), 30 öğrencinin %9.5 oranla bu görüşe az katıldığı, 29 öğrencinin ise %9.4 oranla derse karşı isteklerinde azalma olmadığı;

190 öğrencinin %61.1 oranla BSE dersinde öğrenilen teknikleri pekiştirmek için ders dışı çalışmaya istekli oldukları (**madde 10**), 84 öğrencinin %27.0 oranla bu görüşe az katıldığı, 37 öğrencinin ise %11.9 oranla ders dışı çalışmaya istekli olmadığı;

144 öğrencinin %46.3 oranla BSE dersine yönelik CD, DVD vb. almadığı (**madde 11**), 93 öğrencinin %29.9 oranla bu görüşe az katıldığı, 74 öğrencinin ise %23.8 oranla CD, DVD vb. aldığı;

214 öğrencinin %68.8 oranla BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerilerini artırmaya yönelik çaba harcadığı (**madde 12**), 56 öğrencinin %18.0 oranla bu görüşe az katıldığı, 41 öğrencinin ise %13.2 oranla herhangi bir çaba harcamadığı;

227 öğrencinin %73.0 oranla BSE dersine isteksiz gelmediği (**madde 13**), 42 öğrencinin %13.5 oranla bu görüşe az katıldığı, 42 öğrencinin ise %13.5 oranla derse isteksiz katıldığı;

254 öğrencinin %81.6 oranla BSE dersinde çalışılan şarkıların eşlikli söylenmesinin motivasyonu artırdığını düşündüğü (**madde 14**), 38 öğrencinin %12.3 oranla bu görüşe az katıldığı, 19 öğrencinin ise %6.1 oranla eşlikli söylemenin motivasyonu artırdığı düşüncesine katılmadığı;

235 öğrencinin %75.5 oranla BSE dersinde çalışılanların resital, konser, müzikal vb. etkinliklerle sahnelenmesinin motivasyonu artırdığını düşündüğü (**madde 15**), 45 öğrencinin %14.5 oranla bu görüşe az katıldığı, 31 öğrencinin ise %10.0 oranla etkinliklerin sahnelenmesinin motivasyonu artırdığı düşüncesine katılmadığı;

240 öğrencinin %77.2 oranla BSE dersinde kazanılan bilgi ve becerileri kullanabilme hissini derse karşı motivasyonu artırdığını düşündüğü (**madde 16**), 48 öğrencinin %15.4 oranla bu görüşe az katıldığı, 23 öğrencinin ise %7.4 oranla bilgi ve becerileri kullanabilme hissini motivasyonu artırdığını düşünmediği;

204 öğrencinin %65.6 oranla BSE dersinden sonra kendilerini rahatlamış hissettikleri (**madde 17**), 66 öğrencinin %21.2 oranla bu görüşe az katıldığı, 41 öğrencinin ise %13.2 oranla dersten sonra kendilerini rahatlamış hissetmedikleri;

206 öğrencinin %66.2 oranla BSE dersinin müzikal davranışlar kazandırdığını düşündüğü için derse karşı ilgili olduğunu (**madde 18**), 46 öğrencinin %14.8 oranla "BSE dersinin bana müzikal davranışlar kazandırdığını

düşünmediğim için derse karşı ilgilideğilim” düşüncesine az katıldığı, 59 öğrencinin ise %19.0 oranla ders müzikal davranışlar kazandırmadığı için derse karşı ilgisinin olmadığını düşündüğü;

177 öğrencinin %56.9 oranla resital, konser, opera, müzikal vb. ders dışı etkinliklere katıldığı (**madde 19**), 81 öğrencinin %26.0 oranla bu etkinliklere az katıldığı, 53 öğrencinin ise %17.1 oranla etkinliklere katılmadığı;

176 öğrencinin %56.6 oranla BSE dersine yönelik bilgi ve becerileri öğrenmekte ve uygulamakta zorluk yaşamamanın derse karşı motivasyonu düşürmediğini düşündüğü (**madde 20**), 71 öğrencinin %22.8 oranla BSE dersine yönelik bilgi ve becerileri öğrenmekte ve uygulamakta zorluk yaşamamanın derse karşı motivasyonudüşürdüğü görüşüne az katıldığı, 64 öğrencinin ise %20.6 oranla bilgi ve becerileri öğrenmekte ve uygulamakta zorluk yaşamamanın motivasyonu düşürdüğü görüşünü benimsediği;

204 öğrencinin %65.6 oranla BSE dersine sınıf geçmek için çalışmadığı (**madde 21**), 48 öğrencinin %15.4 oranla “Bu derse sadece sınıf geçmek için çalışırım” görüşüne az katıldığı, 59 öğrencinin ise %19.0 oranla derse sadece sınıf geçmek için çalıştığı;

224 öğrencinin %62.0 oranla BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmede işini bilerek ve severek yapan, anlayışlı, sabırlı ve teşvik edici bir eğitmenle çalışmanın derse isteği artırdığını düşündüğü (**madde 22**), 58 öğrencinin %18.6 oranla bu görüşe az katıldığı, 29 öğrencinin ise %9.4 oranla öğrenmede işini bilerek ve severek yapan, anlayışlı, sabırlı ve teşvik edici bir eğitmenle çalışmanın derse isteği artırmadığını düşündüğü;

219 öğrencinin %70.4 oranla öğretmenin üzerlerinde baskı oluşturmadığı için derse katılmaya istekli olduğu (**madde 23**), 43 öğrencinin %13.7 oranla bu görüşe az katıldığı, 49 öğrencinin ise %15.7 oranla öğretmenin üzerlerinde baskı oluşturmadığı için derse katılmaya istekli olma görüşüne katılmadıkları;

208 öğrencinin %66.9 oranla öğretmenin farklı öğretim yöntemleri kullanmasından dolayı derse katılmaya istekli olduğu (**madde 24**), 63 öğrencinin %20.3 oranla bu görüşe az katıldığı, 40 öğrencinin ise %12.9 oranla öğretmenin farklı öğretim yöntemleri kullanmasından dolayı derse katılmaya istekli olma görüşüne katılmadıkları;

221 öğrencinin %71.1 oranla Derslerde çalışılan şarkıların iyi sanatçıların yorumlarıyla dinletilmesinin motivasyonu artırdığını düşündüğü (**madde 25**), 52 öğrencinin %16.7 oranla bu görüşe az katıldığı, 38 öğrencinin ise %12.2 oranla şarkıların iyi sanatçıların yorumlarıyla dinletilmesinin motivasyonu artırmada etkili olmadığını düşündüğü;

185 öğrencinin %59.4 oranla Workshop, seminer, konferans vb. etkinliklerin düzenlenmesinin derse olan ilgiyi artırdığını düşündüğü (**madde 26**), 74 öğrencinin %23.8 oranla bu görüşe az katıldığı, 52 öğrencinin ise %16.8 oranla bu etkinliklerin düzenlenmesinin derse olan ilgiyi artırmada etkili olmadığını düşündüğü;

223 öğrencinin %71.7 oranla bu alanda iyi sanatçıların tanıtılmasının derse olan ilgiyi artırdığını düşündüğü (**madde 27**), 54 öğrencinin %17.4 oranla bu görüşe az katıldığı, 34 öğrencinin ise %10.9 oranla alanda iyi sanatçıların tanıtılmasının derse olan ilgiyi artırmadığını düşündüğü;

240 öğrencinin %77.1 oranla alınan eğitim sayesinde, konuşma ve şarkı söylemede sesini en iyi şekilde kullanabileceğini düşündüğü (**madde 28**), 50 öğrencinin %16.1 oranla bu görüşe az katıldığı, 21 öğrencinin ise %6.8 oranla konuşma ve şarkı söylemede sesini en iyi şekilde kullanamayacağını düşündüğü görülmektedir.

Verilen cevapların ortalamalarına bakıldığında **madde 1, madde 2, madde 9, madde 14, madde 15, madde 16 ve madde 28**'de öğrencilerin motivasyonlarının yüksek olduğu; **madde 3, madde 4, madde 5, madde 7, madde 8, madde 10, madde 17, madde 19, madde 22, madde 23, madde 24, madde 25, madde 26 ve madde 27**'de öğrencilerin motivasyonlarının orta düzey ve orta düzeyin üstünde olduğu; **madde 6, madde 11, madde 12, madde 13, madde 18, madde 20, madde 21**'de öğrencilerin motivasyonlarının düşük olduğu söylenebilir.

Motivasyon ölçeğindeki tüm maddeler açısından öğrencilerin motivasyon düzeylerinin ortalama puanı Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Motivasyon Ölçeği Toplam Madde Ortalaması

Motivasyon Ortalama	N	Min.	Max.	$\bar{x}$	ss
	311	1.71	4.57	3.4771	.46745

Tablo 8 incelendiğinde, Motivasyon ölçeğindeki maddelerin genel ortalamasına göre öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi dersindeki motivasyonlarının orta düzeyin üstünde olduğu söylenebilir.

5.2. Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın birinci alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmama durumuna ilişkin” veriler Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9: Cinsiyet Değişkenine Göre BSE Dersi Motivasyon Farklılıklarına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Motivasyon Ölçeği Maddeleri	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
1	Kız	179	172.65	30904.00	8834.000	.000*
	Erkek	132	133.42	17612.00		
2	Kız	179	167.30	29947.00	9791.000	.004*
	Erkek	132	140.67	18569.00		
3	Kız	179	169.73	30382.00	9356.000	.001*
	Erkek	132	137.38	18134.00		
4	Kız	179	171.67	30729.00	9009.000	.000*
	Erkek	132	134.75	17787.00		
5	Kız	179	168.22	30111.00	9627.000	.003*
	Erkek	132	139.43	18405.00		
6	Kız	179	137.95	24692.50	8582.500	.000*
	Erkek	132	180.48	23823.50		
7	Kız	179	170.86	30584.50	9153.500	.000*
	Erkek	132	135.84	17931.50		
8	Kız	179	172.85	30941.00	8618.000	.000*
	Erkek	132	131.79	17264.00		
9	Kız	179	170.48	30515.50	9222.500	.000*
	Erkek	132	136.37	18000.50		
10	Kız	179	169.92	30415.50	9322.500	.001*
	Erkek	132	137.13	18100.50		
11	Kız	179	155.67	27865.50	11755.500	.939
	Erkek	132	156.44	20650.50		
12	Kız	179	138.65	24819.00	8709.000	.000*
	Erkek	132	179.52	23697.00		
13	Kız	179	141.78	25378.50	9268.500	.001*
	Erkek	132	175.28	23137.50		
14	Kız	179	167.75	30027.50	9710.500	.003*
	Erkek	132	140.06	18488.50		
15	Kız	179	173.88	31124.00	8614.000	.000*
	Erkek	132	131.76	17392.00		
16	Kız	179	174.90	31307.50	8430.500	.000*
	Erkek	132	130.37	17208.50		
17	Kız	179	171.51	30700.00	9038.000	.000*
	Erkek	132	134.97	17816.00		
18	Kız	179	137.18	24555.50	8445.500	.000*
	Erkek	132	181.52	23960.50		
19	Kız	179	166.28	29765.00	9973.000	.015*
	Erkek	132	142.05	18751.00		
20	Kız	179	139.59	24986.00	8876.000	.000*
	Erkek	132	178.26	23530.00		
21	Kız	179	130.48	23356.00	7246.000	.000*
	Erkek	132	190.61	25160.00		
22	Kız	179	168.86	30226.50	9511.500	.002*
	Erkek	132	138.56	18289.50		
23	Kız	179	166.27	29761.50	9976.500	.014*
	Erkek	132	142.08	18754.50		
24	Kız	179	163.71	29304.50	10433.500	.066
	Erkek	132	145.54	19211.50		
25	Kız	179	161.32	28875.50	10862.500	.202
	Erkek	132	148.79	19640.50		
26	Kız	179	162.34	29058.50	10679.500	.134
	Erkek	132	147.41	19457.50		
27	Kız	179	170.07	30443.00	9295.000	.001*
	Erkek	132	136.92	18073.00		
28	Kız	179	170.09	30447.00	9291.000	.001*
	Erkek	132	136.89	18069.00		

Tablo 9'da, 179 kişiden oluşan kız ve 132 kişiden oluşan erkek öğrencilerin motivasyon farklılıklarına bakıldığında 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27 ve 28. maddelerde farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Sıra ortalamalarına ve sıra toplamlarına bakıldığında, farklılık görülen maddelerden 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 27 ve 28. maddelerin tamamının

olumlu maddeler olduğu ve kız öğrencilerin BSE dersi ile ilgili konularda olumlu bir tutum sergileyerek motivasyonlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu; 6, 12, 13, 18, 20 ve 21. maddelerin ise tamamının olumsuz maddeler olduğu ve erkek öğrencilerin BSE dersi ile ilgili konularda daha olumsuz bir tutum sergileyerek olumsuz yöndeki motivasyonlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle kız öğrencilerin hemen hemen ölçekteki tüm olumlu maddelerde motivasyonlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu, erkek öğrencilerin ise ölçekteki tüm olumsuz maddelerde olumsuz yönde tutum sergileyerek olumsuz motivasyon geliştirdikleri söylenebilir.

5.3. Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre farklılaşp farklılaşmama durumuna ilişkin” veriler Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10: Sınıf Değişkenine Göre BSE Dersi Motivasyon Farklılıklarına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Motivasyon Ölçeği Maddeleri	Sınıf	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
1	1. Sınıf	157	160.98	25273.50	11307.500	.289
	2. Sınıf	154	150.93	23242.50		
2	1. Sınıf	157	160.43	25188.00	11393.000	.330
	2. Sınıf	154	151.48	23328.00		
3	1. Sınıf	157	159.91	25106.00	11475.000	.420
	2. Sınıf	154	152.01	23410.00		
4	1. Sınıf	157	163.90	25733.00	10848.000	.104
	2. Sınıf	154	147.94	22783.00		
5	1. Sınıf	157	156.53	24575.00	12006.000	.912
	2. Sınıf	154	155.46	23941.00		
6	1. Sınıf	157	146.88	23060.00	10657.000	.053
	2. Sınıf	154	165.30	25456.00		
7	1. Sınıf	157	160.24	25157.50	11423.500	.380
	2. Sınıf	154	151.68	23358.50		
8	1. Sınıf	157	158.42	24713.50	11556.500	.541
	2. Sınıf	154	152.54	23491.50		
9	1. Sınıf	157	161.75	25394.50	11186.500	.221
	2. Sınıf	154	150.14	23121.50		
10	1. Sınıf	157	162.41	25499.00	11082.000	.184
	2. Sınıf	154	149.46	23017.00		
11	1. Sınıf	157	155.70	24444.50	12041.500	.951
	2. Sınıf	154	156.31	24071.50		
12	1. Sınıf	157	145.59	22858.00	10455.000	.031*
	2. Sınıf	154	166.61	25658.00		
13	1. Sınıf	157	147.42	23144.50	10741.500	.070
	2. Sınıf	154	164.75	25371.50		
14	1. Sınıf	157	163.86	25725.50	10855.500	.090
	2. Sınıf	154	147.99	22790.50		
15	1. Sınıf	157	161.50	25355.00	11226.000	.247
	2. Sınıf	154	150.40	23161.00		
16	1. Sınıf	157	159.19	24993.00	11588.000	.501
	2. Sınıf	154	152.75	23523.00		
17	1. Sınıf	157	156.12	24511.00	12070.000	.980
	2. Sınıf	154	155.88	24005.00		
18	1. Sınıf	157	153.59	24113.50	11710.500	.616
	2. Sınıf	154	158.46	24402.50		
19	1. Sınıf	157	157.52	24730.50	11850.500	.756
	2. Sınıf	154	154.45	23785.50		
20	1. Sınıf	157	156.18	24521.00	12060.000	.970
	2. Sınıf	154	155.81	23995.00		
21	1. Sınıf	157	153.39	24081.50	11678.500	.587
	2. Sınıf	154	158.67	24434.50		
22	1. Sınıf	157	161.64	25377.00	11204.000	.239
	2. Sınıf	154	150.25	23139.00		
23	1. Sınıf	157	157.88	24787.00	11794.000	.696
	2. Sınıf	154	154.08	23729.00		
24	1. Sınıf	157	154.32	24229.00	11826.000	.729
	2. Sınıf	154	157.71	24287.00		
25	1. Sınıf	157	155.44	24404.50	12001.500	.908

	2. Sınıf	154	156.57	24111.50		
26	1. Sınıf	157	163.31	25639.00	10942.000	.134
	2. Sınıf	154	148.55	22877.00		
27	1. Sınıf	157	158.10	24822.00	11759.000	.661
	2. Sınıf	154	153.86	23694.00		
28	1. Sınıf	157	161.31	25326.00	11255.000	.261
	2. Sınıf	154	150.58	23190.00		

Tablo 10’da, 157 kişiden oluşan 1. sınıf ve 154 kişiden oluşan 2. sınıf gruplarının motivasyon farklılıklarına bakıldığında sadece 12. maddede farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Sıra ortalamalarına ve sıra toplamalarına bakıldığında, “BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerilerimin artmasına yönelik çaba harcamak içimden gelmez” (**madde 12**) maddesinde 1. sınıfların $SO=145.59$ ve $ST=22858.00$ ve 2. sınıfların $SO=166.61$ ve $ST=25658.00$ olduğu ve 2. sınıfların farklılık gösteren bu maddede farklılık yaratan grup olduğu, olumsuz motivasyon geliştirmediği, motivasyonlarının olumsuz yönde etkilenmediği ve motivasyon düzeylerinin 1. sınıflardan daha yüksek olduğu söylenebilir.

5.4. Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgular.

araştırmanın üçüncü alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeylerinin üniversite değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmama durumuna” ilişkin verilere Tablo 11 ve Tablo 12’de yer verilmiştir.

Tablo 11: Üniversite Değişkenine Göre BSE Dersi Motivasyon Farklılıklarına Yönelik One Way Anova Testi Sonuçları

Motivasyon Ölçeği Maddeleri	Varyans (Üniversite)	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
1 Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersi ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye istekliyimdir.	Gruplarasası	31.169	6	5.195	5.995	.000*
	Gruplarıçı	263.422	304	.867		
	Toplam	294.592	310			
2 BSE dersinde ses potansiyelimin geliştiğini hissetmem derse karşı motivasyonumu artırır.	Gruplarasası	17.700	6	2.950	3.760	.001*
	Gruplarıçı	238.499	304	.785		
	Toplam	256.199	310			
3 BSE dersine kesinlikle çalışmış olarak gelirim.	Gruplarasası	35.499	6	5.916	5.583	.000*
	Gruplarıçı	322.154	304	1.060		
	Toplam	357.653	310			
4 Bu dersin olduğu gün sevinçli olurum.	Gruplarasası	43.722	6	7.287	6.116	.000*
	Gruplarıçı	362.201	304	1.191		
	Toplam	405.923	310			
5 BSE derslerinden sonra öğrendiklerimi tekrarlamaya çalışırım.	Gruplarasası	32.418	6	5.403	4.956	.000*
	Gruplarıçı	331.428	304	1.090		
	Toplam	363.846	310			
6 Zorunlu olmasam bu derse girmek istemem.	Gruplarasası	50.277	6	8.379	5.488	.000*
	Gruplarıçı	464.180	304	1.527		
	Toplam	514.457	310			
7 BSE dersi zevkli ve ilgi çekici olduğu için bu derse istekle katılırım.	Gruplarasası	23.730	6	3.955	3.210	.005*
	Gruplarıçı	374.508	304	1.232		
	Toplam	398.238	310			
8 BSE dersinde kendimi müzikal olarak ifade edebildiğim için derse karşı motivasyonum artar.	Gruplarasası	37.772	6	6.295	6.135	.000*
	Gruplarıçı	310.937	303	1.026		
	Toplam	348.710	309			
9 Bireysel ses eğitimine dayalı bilgi ve becerilerim geliştikçe derse karşı motivasyonum artmaktadır.	Gruplarasası	34.710	6	5.785	5.809	.000*
	Gruplarıçı	302.769	304	.996		
	Toplam	337.479	310			
10 Derste öğrendiğim teknikleri pekiştirmek için ders dışı çalışmalarımı istekle yaparım.	Gruplarasası	34.180	6	5.697	5.390	.000*
	Gruplarıçı	321.305	304	1.057		
	Toplam	355.486	310			
11 Ses sanatına yönelik CD, DVD vb. almaya çalışırım.	Gruplarasası	22.117	6	3.686	2.614	.017*
	Gruplarıçı	428.771	304	1.410		
	Toplam	450.887	310			
12 BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerilerimin artmasına yönelik çaba harcamak içimden gelmez.	Gruplarasası	22.847	6	3.808	3.035	.007*
	Gruplarıçı	381.436	304	1.255		
	Toplam	404.283	310			
13 BSE dersine isteksiz gelirim.	Gruplarasası	49.754	6	8.292	6.444	.000*
	Gruplarıçı	391.218	304	1.287		
	Toplam	440.971	310			
14 BSE dersinde çalışılan şarkıların eşlikli söylenmesi motivasyonumu artırmaktadır.	Gruplarasası	14.178	6	2.363	2.740	.013*
	Gruplarıçı	262.214	304	.863		
	Toplam	276.392	310			

		Toplam	276.392	310			
15	BSE dersine yönelik çalışmalarımızın resital, konser, müzikal vb. etkinliklerle sahnelenmesi motivasyonumu artırmaktadır.	Gruplarası	25.302	6	4.217		
		Gruplarıçı	324.068	304	1.066	3.956	.001*
		Toplam	349.370	310			
16	BSE dersinde kazandığım bilgi ve becerileri kullanabileceğimi hissetmem derse karşı motivasyonumu artırmaktadır.	Gruplarası	26.867	6	4.478		
		Gruplarıçı	268.612	304	.884	5.068	.000*
		Toplam	295.479	310			
17	BSE dersinden sonra kendimi rahatlamış hissederim.	Gruplarası	26.694	6	4.449		
		Gruplarıçı	368.998	304	1.214	3.665	.002*
		Toplam	395.691	310			
18	BSE dersinin bana müzikal davranışlar kazandırdığını düşünmediğim için derse karşı ilgili değilim.	Gruplarası	60.259	6	10.043		
		Gruplarıçı	457.657	304	1.505	6.671	.000*
		Toplam	517.916	310			
19	Fırsat bulduca ses sanatına yönelik ders dışı etkinliklere (resital, konser, müzikal vb.) katılıyorum.	Gruplarası	21.461	6	3.577		
		Gruplarıçı	398.461	304	1.311	2.729	.013*
		Toplam	419.923	310			
20	BSE dersine yönelik bilgi ve becerileri öğrenmekte ve uygulamakta zorluk yaşadığım için derse karşı motivasyonum düşüktür.	Gruplarası	32.769	6	5.461		
		Gruplarıçı	450.550	304	1.482	3.685	.002*
		Toplam	483.318	310			
21	Bu derse sadece sınıf geçmek için çalışırım.	Gruplarası	51.662	6	8.610		
		Gruplarıçı	484.576	304	1.594	5.402	.000*
		Toplam	536.238	310			
22	BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmede, işini bilerek ve seyerek yapan, anlayışlı, sabırlı ve teşvik edici bir eğitmenle çalıştığım için derse karşı istekliyimdir.	Gruplarası	28.960	6	4.827		
		Gruplarıçı	320.577	304	1.055	4.577	.000*
		Toplam	349.537	310			
23	Öğretmenim üzerimde baskı oluşturmadığı için BSE dersine katılmaya istekliyimdir.	Gruplarası	50.177	6	8.363		
		Gruplarıçı	413.740	304	1.361	6.145	.000*
		Toplam	463.916	310			
24	Öğretmenim farklı öğretim yöntemleri kullandığı için BSE dersine katılmaya istekliyimdir.	Gruplarası	46.951	6	7.825		
		Gruplarıçı	349.473	304	1.150	6.807	.000*
		Toplam	396.424	310			
25	Derslerde çalışılan şarkıların iyi sanatçıların yorumlarıyla dinletilmesi motivasyonumu artırmaktadır.	Gruplarası	7.882	6	1.314		
		Gruplarıçı	368.028	304	1.211	1.085	.371
		Toplam	375.910	310			
26	Workshop, Seminer, konferans vb. etkinliklerin düzenlenmesi derse olan ilgimi artırır.	Gruplarası	21.505	6	3.584		
		Gruplarıçı	408.340	304	1.343	2.668	.015*
		Toplam	429.846	310			
27	Bu alanda iyi sanatçıların tanıtılması derse olan ilgimi artırmaktadır.	Gruplarası	7.754	6	1.292		
		Gruplarıçı	336.073	304	1.106	1.169	.323
		Toplam	343.826	310			
28	Bu derste aldığım eğitim sayesinde, konuşma ve şarkı söylemede sesimi en iyi şekilde kullanabilirim.	Gruplarası	18.020	6	3.003		
		Gruplarıçı	289.890	304	.954	3.149	.005*
		Toplam	307.910	310			

Tablo 11 incelendiğinde, farklı üniversitelerden öğrencilerin BSE derslerine yönelik motivasyon puanları arasındaki farkı belirlemek için Motivasyon Ölçeği maddeleri bazında yapılan varyans analizi sonucunda BSE derslerine yönelik puan ortalamaları arasında 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26 ve 28. maddelerde farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Bu farklılığın hangi üniversitelerden kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan Dunnett's T3 çoklu karşılaştırma testi sonucunda farklılık gösteren maddeler Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12: Üniversite Değişkenine Göre BSE Dersi Motivasyon Farklılıkları Dunnett's T3 Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

Madde	Üniversite (a)	$\bar{x}$	Üniversite (b)	$\bar{x}$	Ortalama Farkı (a-b)	ss	p
1	Atatürk Üniversitesi	3.38	Binali Yıldırım Üniversitesi	4.34	-.963	.201	.000*
			Giresun Üniversitesi	4.35	-.971	.246	.002*
			İnönü Üniversitesi	4.17	-.795	.213	.005*
			Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.59	-1.215	.222	.000*
			Trabzon Üniversitesi	4.10	-.723	.203	.009*
2	Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.77	Atatürk Üniversitesi	4.06	.707	.211	.019*
			Trabzon Üniversitesi	4.18	.589	.182	.028*
			Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3.98	.794	.198	.002*
3	Binali Yıldırım Üniversitesi	3.88	Atatürk Üniversitesi	2.91	.971	.222	.000
			İnönü Üniversitesi	3.26	.622	.197	.037*
			Ömer Halisdemir	4.03		.246	.000*

Üniversitesi			İnönü Üniversitesi				
			Trabzon Üniversitesi	3.26	.770	.223	.013*
			Binali Yıldırım Üniversitesi	3.36	.665	.211	.038*
4	Atatürk Üniversitesi	2.69	Binali Yıldırım Üniversitesi	3.88	-1.189	.236	.000*
			İnönü Üniversitesi	3.85	-1.164	.250	.000*
			Ömer Halisdemir Üniversitesi	3.95	-1.261	.260	.000*
			Trabzon Üniversitesi	3.69	-1.001	.238	.001*
5	Atatürk Üniversitesi	2.84	Binali Yıldırım Üniversitesi	3.94	-1.095	.225	.000*
			Giresun Üniversitesi	3.73	-.887	.276	.030*
			Ömer Halisdemir Üniversitesi	3.97	-1.131	.249	.000*
			Trabzon Üniversitesi	3.59	-.746	.228	.025*
6	Atatürk Üniversitesi	2.84	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3.85	-1.010	.246	.001*
			Binali Yıldırım Üniversitesi	1.89	.951	.267	.009*
			Giresun Üniversitesi	1.81	1.036	.326	.035*
			İnönü Üniversitesi	1.77	1.078	.283	.004*
7	Atatürk Üniversitesi	3.22	Ömer Halisdemir Üniversitesi	1.49	1.357	.295	.000*
			Atatürk Üniversitesi	2.84	-1.357	.295	.000*
8	Atatürk Üniversitesi	3.09	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2.56	-1.074	.276	.003*
			İnönü Üniversitesi	4.02	-.803	.254	.037*
			Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.23	-1.012	.265	.003*
			Binali Yıldırım Üniversitesi	3.94	-.845	.219	.003*
9	Atatürk Üniversitesi	3.38	Giresun Üniversitesi	4.12	-1.022	.267	.003*
			İnönü Üniversitesi	4.13	-1.037	.233	.000*
			Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.46	-1.368	.242	.000*
			Trabzon Üniversitesi	3.95	-.857	.221	.003*
10	Atatürk Üniversitesi	2.84	Atatürk Üniversitesi	3.09	1.368	.242	.000*
			Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3.73	.730	.227	.030*
			Binali Yıldırım Üniversitesi	4.26	-.887	.216	.001*
			Giresun Üniversitesi	4.35	-.971	.263	.006*
11	İnönü Üniversitesi	2.40	İnönü Üniversitesi	4.09	-.710	.229	.044*
			Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.64	-1.266	.238	.000*
			Atatürk Üniversitesi	3.38	1.266	.238	.000*
			Trabzon Üniversitesi	3.89	.756	.205	.005*
12	Trabzon Üniversitesi	2.44	Binali Yıldırım Üniversitesi	3.85	-1.002	.222	.000*
			Giresun Üniversitesi	3.77	-.925	.271	.016*
			Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.15	-1.310	.245	.000*
			Trabzon Üniversitesi	3.74	-.894	.224	.002*
13	Atatürk Üniversitesi	2.78	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3.63	-.790	.243	.026*
			Binali Yıldırım Üniversitesi	1.86	.920	.245	.004*
			Giresun Üniversitesi	1.54	1.243	.300	.001*
			İnönü Üniversitesi	1.70	1.079	.260	.001*
14	Atatürk Üniversitesi	3.72	Ömer Halisdemir Üniversitesi	1.51	1.268	.271	.000*
			Atatürk Üniversitesi	2.78	-1.268	.271	.000*
			Trabzon Üniversitesi	2.31	-.799	.233	.014*
			Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2.32	-.804	.254	.035*
15	Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.56	Binali Yıldırım Üniversitesi	4.40	-.681	.201	.016*
			Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.44	-.717	.222	.028*
16	Atatürk Üniversitesi	3.47	Atatürk Üniversitesi	3.63	.939	.246	.003*
			Trabzon Üniversitesi	3.72	.843	.212	.002*
			Binali Yıldırım Üniversitesi	4.17	-.700	.203	.013*
			Giresun Üniversitesi	4.31	-.839	.248	.017*
17	Atatürk Üniversitesi	3.22	İnönü Üniversitesi	4.36	-.893	.215	.001*
			Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.46	-.993	.224	.000*
			Atatürk Üniversitesi	3.47	.993	.224	.000*
			Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3.80	.657	.210	.041*
18	İnönü Üniversitesi	1.64	Atatürk Üniversitesi	3.22	.994	.253	.002*
			Giresun Üniversitesi	3.35	.867	.269	.030*
19	Atatürk Üniversitesi	3.03	Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.03	-.807	.263	.049*
			Atatürk Üniversitesi	2.53	-.893	.281	.035*
			Trabzon Üniversitesi	2.82	-1.181	.238	.000*
			Atatürk Üniversitesi	2.53	-1.018	.293	.012*
20	Ömer Halisdemir Üniversitesi	1.77	Trabzon Üniversitesi	2.82	-1.307	.252	.000*
			Binali Yıldırım Üniversitesi	3.80	-.769	.247	.043*
20	Ömer Halisdemir Üniversitesi	1.77	Ömer Halisdemir Üniversitesi	3.95	-.917	.273	.018*
			Atatürk Üniversitesi	2.72	-.950	.290	.025*
20	Ömer Halisdemir Üniversitesi	1.77	Trabzon Üniversitesi	2.79	-1.018	.250	.001*

21	İnönü Üniversitesi	1.77	Atatürk Üniversitesi	2.88	-1.109	.289	.003*
			Trabzon Üniversitesi	2.59	-.824	.245	.018*
	Ömer Halisdemir Üniversitesi	1.54	Atatürk Üniversitesi	2.88	-1.337	.301	.000*
			Trabzon Üniversitesi	2.59	-1.052	.259	.001*
22	İnönü Üniversitesi	4.21	Atatürk Üniversitesi	3.44	.775	.235	.023*
			Atatürk Üniversitesi	3.44	1.050	.245	.001*
	Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.49	Trabzon Üniversitesi	3.79	.700	.211	.021*
			Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3.71	.780	.230	.016*
	Atatürk Üniversitesi	3.00	Binali Yıldırım Üniversitesi	3.94	-.938	.252	.005*
			Giresun Üniversitesi	4.00	-1.000	.308	.027*
	Atatürk Üniversitesi	3.00	İnönü Üniversitesi	4.15	-1.149	.267	.000*
			Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.31	-1.308	.278	.000*
	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3.27	Trabzon Üniversitesi	3.85	-.852	.255	.019*
			İnönü Üniversitesi	4.15	-.881	.249	.010*
	Atatürk Üniversitesi	2.88	Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.31	-1.039	.261	.002*
			Binali Yıldırım Üniversitesi	3.94	-1.063	.232	.000*
	Atatürk Üniversitesi	2.88	Giresun Üniversitesi	3.92	-1.048	.283	.005*
			İnönü Üniversitesi	4.21	-1.338	.246	.000*
	Atatürk Üniversitesi	3.19	Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.23	-1.356	.256	.000*
			Trabzon Üniversitesi	3.64	-.764	.234	.026*
26	Atatürk Üniversitesi	3.19	Binali Yıldırım Üniversitesi	4.00	-.813	.250	.027*
28	Atatürk Üniversitesi	3.72	Ömer Halisdemir Üniversitesi	4.59	-.871	.233	.005

Tablo 12 incelendiğinde, olumlu ve olumsuz maddelerde üniversiteler arasındaki farklılıklar ve üniversitelerin soru bazında motivasyon ölçeğinden aldığı ortalama puanlar görülmektedir. Burada olumlu maddelerde en yüksek ortalama en yüksek motivasyonu, olumsuz maddelerde ise maddenin olumsuz olmasından dolayı ters puanlamaya bağlı olarak en düşük ortalama en yüksek motivasyonu göstermektedir. Buna bağlı olarak yapılan Dunnett's T3 çoklu karşılaştırma testi sonucunda olumlu ve olumsuz maddelerde farklılığı yaratan başlıca üniversitelerin Atatürk ve Ömer Halisdemir Üniversiteleri olduğu, en yüksek motivasyonu Ömer Halisdemir Üniversitesinin ve en düşük motivasyonu ise Atatürk Üniversitesinin gösterdiği söylenebilir. Diğer üniversitelerin motivasyon düzeyleri ise birbirinden çok farklı olmamak üzere birbirine yakın bir görünüm sergilemiştir.

5.5. Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan; "çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeyleri haftalık çalışma süresine göre farklılaşp-farklılaşmama durumuna ilişkin" veriler Tablo 13 ve Tablo 14'te yer almaktadır.

Tablo 13: Haftalık Çalışma Süresi Değişkenine Göre BSE Dersi Motivasyon Farklılıklarına Yönelik One Way Anova Testi Sonuçları

Motivasyon Ölçeği Maddeleri	Varyans (Üniversite)	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
1 Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersi ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye istekliyimdir.	Gruplararası	38.520	3	12.840	15.394	.000*
	Gruplarıçi	256.072	307	.834		
	Toplam	294.592	310			
2 BSE dersinde ses potansiyelim geliştiğini hissetmem derse karşı motivasyonumu artırır.	Gruplararası	17.807	3	5.936	7.644	.000*
	Gruplarıçi	238.392	307	.777		
	Toplam	256.199	310			
3 BSE dersine kesinlikle çalışmış olarak gelirim.	Gruplararası	61.827	3	20.609	21.388	.000*
	Gruplarıçi	295.826	307	.964		
	Toplam	357.653	310			
4 Bu dersin olduğu gün sevinçli olurum.	Gruplararası	45.290	3	15.097	12.851	.000*
	Gruplarıçi	360.633	307	1.175		
	Toplam	405.923	310			
5 BSE derslerinden sonra öğrendiklerimi tekrarlamaya çalışırım.	Gruplararası	62.427	3	20.809	21.194	.000*
	Gruplarıçi	301.419	307	.982		
	Toplam	363.846	310			
6 Zorunlu olmasam bu derse girmek istemem.	Gruplararası	34.688	3	11.563	7.399	.000*
	Gruplarıçi	479.769	307	1.563		
	Toplam	514.457	310			
7 BSE dersi zevkli ve ilgi çekici olduğu için bu derse istekle katılırım.	Gruplararası	36.069	3	12.023	10.192	.000*
	Gruplarıçi	362.169	307	1.180		
	Toplam	398.238	310			
8 BSE dersinde kendimi müzikal olarak ifade edebildiğim için derse karşı motivasyonum artar.	Gruplararası	37.553	3	12.518	12.310	.000*
	Gruplarıçi	311.156	306	1.017		
	Toplam	348.710	309			

9	Bireysel ses eğitimine dayalı bilgi ve becerilerim geliştikçe derse karşı motivasyonum artmaktadır.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	28.323 309.156 337.479	3 307 310	9.441 1.007 9.375		.000*
10	Derste öğrendiğim teknikleri pekiştirmek için ders dışı çalışmalarımı istekle yaparım.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	34.170 321.315 355.486	3 307 310	11.390 1.047 10.883		.000*
11	Ses sanatına yönelik CD, DVD vb. almaya çalışırım.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	22.399 428.488 450.887	3 307 310	7.466 1.396 5.350		.001*
12	BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerilerimin artmasına yönelik çaba harcamak içimden gelmez.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	20.427 383.856 404.283	3 307 310	6.809 1.250 5.446		.001*
13	BSE dersine isteksiz gelirim.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	15.787 425.184 440.971	3 307 310	5.262 1.385 3.800		.011*
14	BSE dersinde çalışılan şarkıların eşlikli söylenmesi motivasyonumu artırmaktadır.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	24.858 598.473 623.331	6 304 310	4.143 1.969 2.104		.053
15	BSE dersine yönelik çalışmalarımızın resital, konser, müzikal vb. etkinliklerle sahnelenmesi motivasyonumu artırmaktadır.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	33.699 315.671 349.370	3 307 310	11.233 1.028 10.924		.000*
16	BSE dersinde kazandığım bilgi ve becerileri kullanabileceğimi hissetmem derse karşı motivasyonumu artırmaktadır.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	16.231 279.248 295.479	3 307 310	5.410 .910 5.948		.001*
17	BSE dersinden sonra kendimi rahatlamış hissedirim.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	19.045 376.646 395.691	3 307 310	6.348 1.227 5.174		.002*
18	BSE dersinin bana müzikal davranışlar kazandırdığını düşünmediğim için derse karşı ilgili değilim.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	19.995 497.921 517.916	3 307 310	6.665 1.622 4.109		.007*
19	Fırsat buldukça ses sanatına yönelik ders dışı etkinliklere (resital, konser, opera, müzikal vb.) katılırım.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	13.997 405.926 419.923	3 307 310	4.666 1.322 3.529		.015*
20	BSE dersine yönelik bilgi ve becerileri öğrenmekte ve uygulamakta zorluk yaşadığım için derse karşı motivasyonum düşüktür.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	21.267 462.052 483.318	3 307 310	7.089 1.505 4.710		.003*
21	Bu derse sadece sınıf geçmek için çalışırım.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	41.154 495.084 536.238	3 307 310	13.718 1.613 8.506		.000*
22	BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmede, işini bilerek ve seyerek yapan, anlayışlı, sabırlı ve teşvik edici bir eğitimle çalıştığım için derse karşı istekliyimdir.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	13.021 336.516 349.537	3 307 310	4.340 1.096 3.960		.009*
23	Öğretmenim üzerimde baskı oluşturmadığı için BSE dersine katılmaya istekliyimdir.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	12.707 451.210 463.916	3 307 310	4.236 1.470 2.882		.036*
24	Öğretmenim farklı öğretim yöntemleri kullandığı için BSE dersine katılmaya istekliyimdir.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	20.793 375.631 396.424	3 307 310	6.931 1.224 5.665		.001*
25	Derslerde çalışılan şarkıların iyi sanatçıların yorumlarıyla dinletilmesi motivasyonumu artırmaktadır.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	26.302 349.608 375.910	3 307 310	8.767 1.139 7.699		.000*
26	Workshop, seminer, konferans vb. etkinliklerin düzenlenmesi derse olan ilgimi artırır.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	45.175 384.670 429.846	3 307 310	15.058 1.253 12.018		.000*
27	Bu alanda iyi sanatçıların tanıtılması derse olan ilgimi artırmaktadır.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	17.004 326.823 343.826	3 307 310	5.668 1.065 5.324		.001*
28	Bu derste aldığım eğitim sayesinde. konuşma ve şarkı söylemede sesimi en iyi şekilde kullanabilirim.	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	27.956 279.954 307.910	3 307 310	9.319 .912 10.219		.000*

Tablo 13 incelendiğinde, öğrencilerin haftalık çalışma sürelerine göre BSE derslerine yönelik motivasyon puanları arasındaki farkı belirlemek için Motivasyon Ölçeği maddeleri bazında yapılan varyans analizi sonucunda BSE derslerine yönelik puan ortalamaları arasında 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 ve 28. maddelerde farklılık olduğu görülmektedir (p<0.05). Bu

farklılığın öğrencilerin haftalık çalışma süreleri bazında ayrıldıkları gruplara göre hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan Dunnett's T3 çoklu karşılaştırma testi sonucunda farklılık gösteren maddeler Tablo 14'de gösterilmiştir.

Tablo 14: Haftalık Çalışma Süresi Değişkenine BSE Dersi Motivasyon Farklılıkları Dunnett's T3 Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

Madde	Haftalık Çalışma Süresi (a)	$\bar{x}$	Haftalık Çalışma Süresi (b)	$\bar{x}$	Ortalama Farkı (a-b)	ss	p
1	Hiç	2.88	1-2 saat	4.15	-1.267	.229	.000*
			2-4 saat	4.64	-1.759	.265	.000*
			4 saat ve üzeri	4.63	-1.743	.392	.000*
	1-2 saat	4.15	2-4 saat	4.64	-.491	.157	.012*
2	Hiç	3.53	1-2 saat	4.31	-.778	.221	.003*
			2-4 saat	4.67	-1.137	.256	.000*
			4 saat ve üzeri	4.88	-1.346	.378	.003*
3	Hiç	1.82	1-2 saat	3.53	-1.711	.246	.000*
			2-4 saat	4.05	-2.228	.285	.000*
			4 saat ve üzeri	4.00	-2.176	.421	.000*
	1-2 saat	3.53	2-4 saat	4.05	-.517	.169	.015*
4	Hiç	2.29	1-2 saat	3.60	-1.301	.272	.000*
			2-4 saat	4.10	-1.808	.315	.000*
			4 saat ve üzeri	4.50	-2.206	.465	.000*
	1-2 saat	3.60	2-4 saat	4.10	-.507	.187	.042*
5	Hiç	2.00	1-2 saat	3.69	-1.688	.248	.000*
			2-4 saat	4.23	-2.231	.288	.000*
			4 saat ve üzeri	4.25	-2.250	.425	.000*
	1-2 saat	3.69	2-4 saat	4.23	-.543	.171	.010*
6	Hiç	3.35	1-2 saat	2.01	1.341	.313	.000*
			2-4 saat	1.77	1.584	.363	.000*
			4 saat ve üzeri	1.50	1.853	.536	.004*
7	Hiç	2.65	1-2 saat	3.79	-1.142	.272	.000*
			2-4 saat	4.13	-1.481	.316	.000*
			4 saat ve üzeri	4.88	-2.228	.466	.000*
	1-2 saat	3.79	4 saat ve üzeri	4.88	-1.086	.390	.034*
8	Hiç	2.76	1-2 saat	3.92	-1.154	.253	.000*
			2-4 saat	4.37	-1.604	.294	.000*
			4 saat ve üzeri	4.88	-2.110	.432	.000*
9	Hiç	2.94	1-2 saat	4.11	-1.168	.252	.000*
			2-4 saat	4.33	-1.392	.292	.000*
			4 saat ve üzeri	4.75	-1.809	.430	.000*
10	Hiç	2.41	1-2 saat	3.70	-1.293	.257	.000*
			2-4 saat	3.95	-1.537	.297	.000*
			4 saat ve üzeri	4.38	-1.963	.439	.000*
11	Hiç	1.71	1-2 saat	2.66	-.958	.296	.008*
			2-4 saat	3.03	-1.320	.343	.001*
			4 saat ve üzeri	3.13	-1.419	.507	.032*
12	Hiç	3.00	1-2 saat	2.66	.891	.280	.010*
			2-4 saat	3.03	1.308	.325	.000*
13	Hiç	2.88	1-2 saat	2.00	.886	.295	.017*
			2-4 saat	1.77	1.113	.342	.008*
15	Hiç	2.88	1-2 saat	4.04	-1.158	.254	.000*
			2-4 saat	4.41	-1.528	.295	.000*
			4 saat ve üzeri	4.88	-1.993	.435	.000*
16	Hiç	3.18	1-2 saat	4.12	-.941	.239	.001*

			2-4 saat	4.31	-1.131	.277	.000*
17	Hiç	2.94	1-2 saat	3.77	-.828	.278	.019*
			2-4 saat	4.21	-1.264	.322	.001*
18	Hiç	3.06	1-2 saat	2.19	.869	.319	.041*
			2-4 saat	1.77	1.290	.370	.003*
19	Hiç	3.06	2-4 saat	3.97	-.916	.334	.039*
20	Hiç	3.35	1-2 saat	2.40	.952	.308	.013*
			2-4 saat	2.03	1.327	.357	.001*
21	Hiç	3.41	1-2 saat	2.17	1.246	.318	.001*
			2-4 saat	1.72	1.694	.369	.000*
	2-4 saat	1.72	4 saat ve üzeri	3.13	-1.407	.493	.028*
22	Hiç	3.18	1-2 saat	3.97	-.795	.263	.016*
			2-4 saat	4.18	-1.003	.304	.007*
23	Hiç	3.00	1-2 saat	3.87	-.866	.304	.028*
24	Hiç	2.82	1-2 saat	3.82	-.994	.277	.002*
			2-4 saat	4.13	-1.305	.321	.000*
25	Hiç	2.94	1-2 saat	3.89	-.950	.268	.003*
			2-4 saat	4.18	-1.238	.310	.000*
			4 saat ve üzeri	4.88	-1.934	.458	.000*
26	Hiç	2.29	1-2 saat	3.68	-1.390	.281	.000*
			2-4 saat	4.05	-1.757	.325	.000*
			4 saat ve üzeri	4.63	-2.331	.480	.000*
27	Hiç	3.00	1-2 saat	3.94	-.935	.259	.002*
			2-4 saat	4.13	-1.128	.300	.001*
			4 saat ve üzeri	4.25	-1.250	.442	.030*
28	Hiç	2.88	1-2 saat	4.15	-1.263	.239	.000*
			2-4 saat	4.26	-1.374	.278	.000*
			4 saat ve üzeri	4.50	-1.618	.409	.001*

Tablo 14 incelendiğinde, olumlu ve olumsuz maddelerde öğrencilerin BSE derslerine ayırdıkları haftalık çalışma sürelerine göre farklılıklar ve haftalık çalışma sürelerine göre soru bazında motivasyon ölçeğinden alınan ortalama puanlar görülmektedir. Burada olumlu maddelerde en yüksek ortalama en yüksek motivasyonu, olumsuz maddelerde ise maddenin olumsuz olmasından dolayı ters puanlamaya bağlı olarak en düşük ortalama en yüksek motivasyonu göstermektedir. Buna bağlı olarak yapılan Dunnett's T3 çoklu karşılaştırma testi sonucunda hem olumlu, hem de olumsuz maddelerde farklılığın BSE dersine çalışmak için ya hiç zaman ayırmayan, ya da haftalık 1-2 saat zaman ayıran öğrenci gruplarından kaynaklandığı, en yüksek motivasyonu BSE dersine haftalık 2-4 saat ile 4 saat ve üzeri zaman ayıran öğrenci gruplarının sağladığı, en düşük motivasyonu ise özellikle BSE dersine haftalık olarak hiç zaman ayırmayan öğrenci grubunun gösterdiği söylenebilir. BSE dersine haftalık 2-4 saat ile 4 saat ve üzeri zaman ayıran öğrenci gruplarının ise birbirine denk bir motivasyon düzeyine sahip olduğu söylenebilir.

5.6. Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın beşinci alt problemi olan; "çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeyleri cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre farklılaşım-farklılaşmama durumuna ilişkin" veriler Tablo 15'de yer almaktadır.

Tablo15: Cinsiyet ve Sınıf Değişkenlerine Göre BSE Dersi Motivasyon Farklılıklarına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Motivasyon Ölçeği Ortalama Puan	Kız	179	168.30	30125.00	9613.000	.005*
	Erkek	132	139.33	18391.00		
	Sınıf	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
	1. Sınıf	157	160.05	25128.00	11453.000	.422
	2. Sınıf	154	151.87	23388.00		

Tablo 15'te görüldüğü gibi motivasyon ölçeği ortalama puanına göre kız ve erkeklerin motivasyon düzeyleri arasında farklılık tespit edilmiştir. Sıra ortalamalarına ve sıra toplamlarına bakıldığında kızların SO=168.30 ve ST=30125.00 ve erkeklerin SO=139.33 ve ST=18391.00 olduğu görülmektedir. Buna göre motivasyon ölçeği ortalama puanı bazında kızların motivasyon düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu söylenebilir. Sınıf bazında ise motivasyon ölçeği ortalama puanına göre öğrencilerin motivasyon düzeyleri arasında farklılık görülmemiştir. Daha önceden sınıf düzeyine göre madde bazında aranan farklılıkta 28 madde içinde sadece bir maddede farklılık çıkmış olması bu sonucu desteklemektedir.

5.7. Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi olan; "çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeylerinin öğrenim gördükleri üniversite ve haftalık ders çalışma sürelerine göre farklılaşp-farklılaşmama durumuna ilişkin" veriler Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16: Üniversite ve Haftalık Çalışma Süresi Değişkenlerine Göre BSE Dersi Motivasyon Farklılıklarına Yönelik One Way Anova Testi Sonuçları

	Varyans (Üniversite)	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Motivasyon Ölçeği Ortalama Puan	Gruplararası	5.895	6	.982	4.830	.000*
	Gruplarıçi	61.844	304	.203		
	Toplam	67.739	310			
	Varyans (Haftalık Çalışma Süresi)	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Motivasyon Ölçeği Ortalama Puan	Gruplararası	9.330	3	3.110	16.347	.000*
	Gruplarıçi	58.408	307	.190		
	Toplam	67.739	310			

Tablo 16'da görüldüğü gibi motivasyon ölçeği ortalama puanına göre öğrencilerin üniversite ve haftalık çalışma süresi değişkenleri arasında motivasyon düzeyleri farklılık göstermiştir ($p < 0.05$). Daha önce sunulan bulgular doğrultusunda üniversite ve haftalık çalışma süresi değişkenlerine göre madde bazında aranan farklılıkta tespit edilen farklılıklar bu sonucu desteklemektedir. Bu farklılığın öğrencilerin hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan Dunnett's T3 çoklu karşılaştırma testi sonucunda farklılıklar Tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17: Üniversite ve Haftalık Çalışma Süresi Değişkenlerine Göre BSE Dersi Motivasyon Farklılıkları Dunnett's T3 Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

	Üniversite (a)	$\bar{x}$	Üniversite (b)	$\bar{x}$	Ortalama Farkı (a-b)	ss	p
Madde Genel Ortalama	Atatürk Üniversitesi	3.1217	Binali Yıldırım Üniversitesi	3.5802	-.45857	.11643	.006*
			Ömer Halisdemir Üniversitesi	3.6401	-.51846	.11671	.001*
	Haftalık Çalışma Süresi (a)	$\bar{x}$	Haftalık Çalışma Süresi (b)	$\bar{x}$	Ortalama Farkı (a-b)	ss	p
Madde Genel Ortalama	Hiç	2.8571	1-2 saat	3.4776	-.62045	.18043	.018*
			2-4 saat	3.6524	-.79521	.18757	.002*
			4 saat ve üzeri	3.9241	-1.06696	.21695	.000*
			2-4 saat	3.6524	-.17477	.06384	.048*
Madde Genel Ortalama	1-2 saat	3.4776	4 saat ve üzeri	3.9241	-.44652	.12632	.042*

Tablo 17 incelendiğinde, madde genel ortalaması bazında yapılan Dunnett's T3 çoklu karşılaştırma testi sonucunda üniversite bazında olumlu ve olumsuz maddelerde genel ortalama puanı açısından farklılığı yaratan ve en düşük motivasyona sahip üniversitenin Atatürk Üniversitesi olduğu, en yüksek motivasyonu ise Ömer Halisdemir Üniversitesinin gösterdiği söylenebilir. Madde genel ortalamasına göre haftalık çalışma süresi bazında yapılan Dunnett's T3 çoklu karşılaştırma testi sonucunda ise olumlu ve olumsuz maddelerde genel ortalama puanı açısından farklılığı yaratan öğrencilerin haftalık çalışmaya ya hiç zaman ayırmayan ya da 1-2 saat zaman ayıran öğrenciler olduğu ve yine en düşük motivasyona sahip öğrencilerin bu öğrenciler olduğu; 2 saat ve üzeri çalışma süresine sahip öğrencilerin ise en yüksek motivasyonu gösterdiği söylenebilir.

6. Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının cinsiyet dağılımına bakıldığında; kız öğrenci sayısının, erkek öğrencilere oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Araştırmanın yapıldığı üniversitelerdeki öğrenci sınıf düzeylerinin ortalama olarak birbirine yakın olduğu gözlemlenirken, çalışmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının büyük bir çoğunluğunun Bireysel Ses

Eğitimi dersi için çalışmaya zaman ayırdığı ve bu zamanın ortalama 1-2 saat aralığında olduğu görülmektedir.

Araştırmanın problem durumuna ilişkin yapılan analiz sonucunda; çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının bireysel ses eğitimi dersi motivasyon ölçeğindeki maddelerin genel ortalamasına göre; Bireysel Ses Eğitimi dersindeki motivasyonlarının orta düzeyin üzerinde olduğu görülmektedir.

Müzik öğretmeni adaylarının motivasyon ölçeğine verdikleri yanıtlara ilişkin madde bazında yapılan analiz sonucunda; öğrencilerin motivasyonlarının yüksek olduğu maddelerin sırasıyla; *BSE dersiyle ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye istekli olduğu (madde 1)*; *BSE dersinde ses potansiyellerinin geliştiğini hissetmelerinin derse karşı motivasyonlarını artırdığı (madde 2)*; *BSE dersindeki bilgi ve becerileri geliştikçe derse karşı motivasyonlarının arttığı (madde 9)*; *BSE dersinde çalışılan şarkıların eşlikli söylenmesinin motivasyonu artırdığını düşündüğü (madde 14)*; *BSE dersinde çalışılanların resital, konser, müzikal vb. etkinliklerle sahnelenmesinin motivasyonu artırdığını düşündüğü (madde 15)*; *BSE dersinde kazanılan bilgi ve becerileri kullanabilme hissini derse karşı motivasyonu artırdığını düşündüğü (madde 16)*; *BSE dersinde alınan eğitim sayesinde, konuşma ve şarkı söylemede sesini en iyi şekilde kullanabileceğini düşündüğü (madde 28)* olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin yapılan analiz sonucunda; cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin motivasyonlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu, erkek öğrencilerin ise daha olumsuz bir tutum sergileyerek olumsuz yöndeki motivasyonlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle kız öğrencilerin hemen hemen ölçekteki tüm olumlu maddelerde motivasyonlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu, erkek öğrencilerin ise ölçekteki tüm olumsuz maddelerde olumsuz yönde tutum sergileyerek olumsuz motivasyon geliştirdikleri görülmektedir. Bu sonuç alanyazındaki diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Ellez, 2004; Kocaarslan, 2009; Erdem, 2019).

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin yapılan analiz sonucunda; birinci sınıf ve ikinci sınıf öğrenci gruplarının motivasyon farklılıklarına bakıldığında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Sıra ortalamalarına ve toplamalarına bakıldığında sadece bir maddede farklılık olduğu, bu maddede ikinci sınıf öğrencilerinin motivasyon düzeylerinin birinci sınıflara oranla daha yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin yapılan analiz sonucunda; üniversiteler arasında, olumlu ve olumsuz maddelerde farklılığı yaratan başlıca üniversitelerin Atatürk ve Ömer Halisdemir Üniversiteleri olduğu, en yüksek motivasyonu Ömer Halisdemir Üniversitesinin ve en düşük motivasyonu ise Atatürk Üniversitesinin gösterdiği söylenebilir. Diğer üniversitelerin motivasyon düzeyleri ise birbirinden çok farklı olmamak üzere birbirine yakın bir görünüm sergilemektedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin yapılan analiz sonucunda; haftalık çalışma sürelerine göre, hem olumlu, hem de olumsuz maddelerde farklılığın BSE dersine çalışmak için ya hiç zaman ayırmayan, ya da haftalık 1-2 saat zaman ayıran öğrenci gruplarından kaynaklandığı, en yüksek motivasyonu BSE dersine haftalık 2-4 saat ve 4 saat ve üzeri zaman ayıran öğrenci gruplarının sağladığı ve en düşük motivasyonu ise özellikle BSE dersine haftalık olarak hiç zaman ayırmayan öğrenci grubunun gösterdiği görülmektedir. BSE dersine haftalık 2-4 saat ve 4 saat ve üzeri zaman ayıran öğrenci gruplarının ise birbirine denk bir motivasyon düzeyine sahip olduğu söylenebilir.

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin yapılan analiz sonucunda; kızların motivasyon ölçeği ortalama puanlarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu görülürken, sınıf bazında motivasyon ölçeği ortalama puanları arasında bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin yapılan analiz sonucunda; öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversite ve haftalık çalışma süreleri ortalama puanları arasında farklılık olduğu görülmektedir. Ortalama puanı açısından farklılığı yaratan ve en düşük motivasyona sahip üniversitenin Atatürk Üniversitesi olduğu, en yüksek motivasyonu ise Ömer Halisdemir Üniversitesinin gösterdiği söylenebilir. Madde genel ortalamasına göre haftalık çalışma süresi bazında yapılan test sonucunda ise olumlu ve olumsuz maddelerde genel ortalama puanı açısından farklılığı yaratan öğrencilerin haftalık çalışmaya ya hiç zaman ayırmayan ya da 1-2 saat zaman ayıran öğrenciler olduğu ve yine en düşük motivasyona sahip öğrencilerin bu öğrenciler olduğu; 2 saat ve üzeri çalışma süresine sahip öğrencilerin ise en yüksek motivasyonu gösterdiği söylenebilir.

Araştırma sonucunda; müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine istekli ve çalışarak geldikleri, BSE dersiyle ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye istekli oldukları, BSE dersinde bilgi ve becerileri geliştikçe, ses potansiyellerinin geliştiğini hissetmelerinin, derste kazanılan bilgi ve becerileri kullanabilme hissini derse karşı motivasyonlarını artırdığı, bu derste alınan eğitim sayesinde, konuşma ve şarkı söylemede sesini en iyi

şekilde kullanabileceğini düşünmelerinin motivasyonlarını artırmaya etkisi olduğu görülmüştür. Müzik öğretmeni adaylarının birçoğu BSE dersinden sonra kendilerini rahatlamış hissederek müzikal davranışlar kazanmaktadır.

Ayrıca BSE dersinde çalışılan şarkıların eşlikli söylenmesinin ve BSE dersinde çalışılanların resital, konser, müzikal vb. etkinliklerle sahnelenmesinin müzik öğretmeni adaylarının motivasyonlarını artırmaya etki ettiği söylenebilir. Müzik öğretmeni adaylarının birçoğunun derste öğrendikleri teknikleri ders dışında da çalışarak bilgi ve becerilerini geliştirmek için çaba harcamakta oldukları tespit edilmiştir.

Müzik öğretmeni adaylarının BSE dersine ilişkin motivasyon düzeylerine etki eden etmenlerden öğretim üyesi ile ilgili olarak ise; derste farklı öğretim yöntemleri kullanmasının, işini bilerek ve severek yapan, anlayışlı, sabırlı ve teşvik edici bir eğitmenle çalışmanın derse karşı isteklerini artırdığı ayrıca eğitim veren kişinin üzerlerinde baskı oluşturmamasının da motivasyonları üzerinde olumlu yönde etkili olduğu belirlenmiştir.

Müzik öğretmeni adaylarının ses eğitim sürecinde yer alan Bireysel Ses Eğitimi dersi, özellikle mesleki anlamda onların gelişiminde son derece önemlidir. Müzik öğretmenlerinin en doğal en etkili materyalleri olan seslerini kullanabilmeleri veya bu eğitimi öğrencilerine en iyi şekilde verebilmeleri için öncelikle alan eğitimlerinde, bu derslerin amaçlı, planlı, düzenli ve verimli işlenmesi ile mümkün olabilecektir.

Eğitim-öğretim ortamında öğrencilerin derse istekli katılımları, dersi sevmeleri, derse ilgi duymaları, öğrencilerin başarı düzeyleri kadar öğrendikleri bilgilerin kalıcı ve faydalı olmasına, öğrenilen bilgi ve becerilerin meslek yaşamlarına katkı sağlamalarına, başarı duygusunu tattıkça daha mutlu bireyler olmalarına kadar pek çok durum üzerinde etkili olabilmektedir. Bu nedenle araştırmalarda motivasyon düzeylerinin tespit edilmesinin eğitimin niteliğine etkisi düşünüldüğünde, sadece o dersi veren öğretim üyesi için değil, eğitim sisteminin neredeyse tüm basamaklarında önem taşıyan bir konu olduğu düşünülmektedir. Bir dersteki motivasyonu etkileyen olumlu ve olumsuz etkenlerin ortaya çıkarılması veya olumlu yönde motivasyonu artırmaya yönelik yer verilecek farklı uygulama ve yaklaşımlar eğitim-öğretim yaşantısını zenginleştirerek bireylerin eğitim sürecine katkı sağlayacaktır.

Çalışma sonucunda çeşitli tespit ve öneriler şu şekilde sıralanmıştır;

- Eğitimde başarıya ulaşmak amacıyla öğrencilerin motivasyon düzeylerini artıracak yöntemler geliştirilmesi ve uygulanması önerilebilir.
- Öğrencilerin motivasyon düzeylerini artıracak yöntem ve uygulamaların öncesi ve sonrasında ön test ve son test yapılarak motivasyon ve başarı ilişkisi tespit edilebilir.
- Eğitimde motivasyonun öneminin öğrencilere aktarılması için seminerler, bilimsel toplantılar ve konferanslar yapılabilir.
- Eğitimde motivasyonu artırıcı uygulamaların yaygınlaştırılması amacıyla; öğretim üyeleri arasında yapılacak telekonferans veya internet yoluyla etkileşimli görüşmelere uygun ortam ve platform sağlanması önerilebilir.
- Öğrencilerin içsel ve dışsal motivasyonların desteklenmesi için yaşam koçluğu veya eğitim koçluğu gibi hizmetlerin Milli Eğitim Bakanlığı veya Yüksek Öğretim Kurumları tarafından ilgili birimler oluşturularak profesyonel olarak verilmesi sağlanabilir.
- Bu araştırmada müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeyleri incelenmiştir. Yapılacak olan yeni çalışmalarda diğer dersler için, motivasyon düzeylerini incelemeye yönelik çalışmalar yapılması önerilebilir.
- Motivasyon sürecinde fiziksel ortamın önemli bir dış etken olması nedeniyle; eğitim-öğretim alanının gerekleri doğrultusunda (tıp, mühendislik, güzel sanatlar vb.) öğrenme ortamlarının uygun hale getirilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Acat, M. B., & Demirel, S. (2002). Türkiye'de Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yöntemi*, 31, 312-329.
- Akçakın, V. (2018). Matematik öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 259-277.
- Aksu, C. (2010). *Türkiye'de Eğitim Müziği: Tanım-Kapsam-Sorunlar ve Öneriler*. İstanbul: Bemol Müzik Yayınları.
- Alemdağ, C., Öncü, E., & Yılmaz, A. K. (2014). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının akademik motivasyon ve akademik öz-yeterlilikleri. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 25(1), 23-35.
- Barışeri Ahmethan, N., & Yiğit, V. B. (2018). Müzik öğretmen adaylarının ideal müzik öğretmeni algılarının incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(41), 202-225.
- Can, A. A., & Öztürk, E. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının öz-denetim düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 2025-2038.

- Canöz, T., Ünlü, İ., & Uzunkol, E. (2019). İlkokul öğretmenlerinin mesleki motivasyon düzeyleri ve sınıf yönetimi stillerinin incelenmesi. *Temel Eğitim Dergisi*, 1(2), 40-56.
- Demirkol, M. (2019). Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyon düzeyleri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 37-54.
- Doğanyığıt, S., & Özaydın, N. (2018). Müzik ders kitaplarında öğretilen eserlerin ses değişimi dönemi açısından incelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(4), 321-350.
- Ekici, T. (2012). Bireysel ses eğitimi dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 557-569.
- Ekici, T. (2017). Bireysel ses eğitimi dersine yönelik motivasyon ölçeği geliştirme. *Akademik Bakış Dergisi*, (60), 1694-528. <http://www.akademikbakis.org> adresinden edinilmiştir.
- Ekinci, N. (2017). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ve alan seçiminde etkili olan motivasyonel etkenler. *İlköğretim Online*, 16(2), 394-405. doi: 10.17051/ilkonli-ne.304706.
- Elçi, B., & Tan, Ç. (2015). Başarılı okul müdürleri arasında öğretmenlere yaklaşımları yönüyle hangi motivasyon faktörlerinin daha etkili olduğunun incelenmesi. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(6), 168-187.
- Ellez, A. M. (2004). *Etkin öğrenme, strateji kullanımı, matematik başarısı, güdü ve cinsiyet ilişkileri*. (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 145417)
- Erdem, D. (2019). *Spor bilimleri fakültesi ile beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 536234)
- Ergin, A., & Karataş, H. (2018). Üniversite öğrencilerinin başarı odaklı motivasyon düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(4), 868-887. doi: 10.16986/HUJE.2018036646
- Ergül, H. F. (2005). Motivasyon ve motivasyon teknikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 67-79. <http://www.e-sosder.com> adresinden edinilmiştir.
- Ertem, H. (2006). *Ortaöğretim öğrencilerinin kimya derslerine yönelik güdülenme türü (içsel ve dışsal) ve düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). <https://hdl.handle.net/20.500.12462/1519>. Kurumsal Akademik Arşivden edinilmiştir.
- Eryılmaz, A. (2017). İhtiyaç doyumunun yaşam amaçları ile akademik motivasyon arasındaki aracı rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 513-524. doi: 10.16986/HUJE.2016018538
- Girgin, D. (2015). Bireysel çalgı dersi motivasyon ölçeği: geçerlik güvenilirlik analizi. *K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (4), 1723-1736.
- Göksu, S. (2017). *Başarı ve Motivasyon* (1. baskı). İstanbul: Hiperyayın.
- İnal, S., & Bodur, S. (2011). Hemşirelerin önem verdikleri motivasyon araçları. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 19(2), 77-82.
- Karaköse, T., & Kocabaş, İ. (2006). Özel ve devlet okullarında öğretmenlerin beklentilerinin iş doyumuna ve motivasyon üzerine etkileri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2(1), 3-14.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (28. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keser, A. (2006). *Çalışma Yaşamında Motivasyon*, İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.
- Kocaarslan, B. (2009). *Genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum, müzikal özgüven ve motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kurt, M., & Tarsuslu Şimşek, T. (2018). Pediatrik Motivasyon ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği. *Journal of Exercise Therapy and Rehabilitation*, 5(2), 116-124.
- Modiri, I. G. (2012). Müzik öğretmenliği öğrencilerinin piyano dersi motivasyonları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *Van Yüzüncü Yıl Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 74-98.
- Modiri, L. (2018). *Şan tekniği kriterlerinin geleneksel Türk müziğinde kullanılması*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 542320)
- Orhan, Ş. Y. (2006). Anadolu güzel sanatlar liseleri çalgı eğitiminde motivasyon. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 130-136.
- Ömür, Ö. (1998). *Piyano öğretiminde pedagojik yaklaşımın önemi üzerine bir araştırma*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 76212)
- Özbey, S., & Aktemur Gürlü, S. (2019). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların motivasyon düzeyleri ile sosyal becerileri ve problem davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(1), 587-602.
- Özçelik Herdem, D. (2016). Öğretim elemanı görüşlerine göre keman eğitiminde öğrencilerin motivasyonlarını artırmaya yönelik yaklaşımların değerlendirilmesi. *Journal of Strategic Research in Social Science (JoSRSS)*, 2(4), 2459-0029.
- Özçelik, D. A. (2011). *Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Özdamar, K. (2011). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi* (8. baskı). Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özen, R., & Eren, A. (2009). Farklı akademik bağlamlarda öğrenme stilleri ve motivasyonel stiller: boylamsal bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 181-192.
- Özevin, B. (2006). *Oyun, dans ve müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeği*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Özevin Tokinan, B., & Bilen, S. (2011). Yaratıcı dans etkinliklerinin motivasyon, özgüven, özyeterlik ve dans performansı üzerindeki etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 363-374.
- Özgüngör, S., & Kapıkıran, Ş. (2008). Güzel sanatlar eğitimi öğrencilerinin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin motivasyon ve başarı düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23).
- Özkubat, S., & Demiriz, S. (2013). Çevreye karşı motivasyon ölçeği'nin okul öncesi öğretmen adayları üzerinde geçerlik güvenilirlik çalışması. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 87-114.
- Özmenteş, G., & Adızel, F. (2017). Müzik gelişimi ve öğrenmede sosyo-kültürel bağlam. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 2146-9199.
- Özmenteş, S. (2013). Çalgı eğitiminde öğrenci motivasyonu ve performans. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 2146-9199.
- Öztürk, Z. (2019). Hastanelerde sağlık çalışanlarının motivasyon düzeylerinin örgütsel bağlılıklarına etkileri: Kırıkkale ili örneği. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 5(1), 21-50.
- Rıza, E. T. (1999). *Yaratıcılığı Geliştirme Teknikleri*. İzmir: Anadolu Matbaa.
- Sarı, M., Canoğulları, E., & Yıldız, E. (2018). Öğretmenlerin okul yaşam kalitesi ile mesleki motivasyon düzeylerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 387-409.
- Sarıçiftçi, A. Ö., & Köse, H. S. (2017). Koro dersi motivasyon ölçeği geliştirilmesi ve öğrencilerin motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması olarak incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 207-224.

- Sungurtekin, M. (2010). Motivasyon ve çalgı eğitimindeki yeri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(1), 28-34.
- Şeker, S. S. (2017). Müzik eğitimi bölümü öğretmen adaylarının akademik güdülenme ve akademik öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *İzmit Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1465-1484.
- Taşkesen, S., Taşkesen, O., Bakırhan, A., & Tanoğlu, Ş. (2018). Görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyon düzeyleri ve motivasyonlarını etkileyen faktörler üzerine bir araştırma (Erzincan ili örneği). *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE)*, 11(2), 77-85.
- Tuncel, M., Yıldız, S., Yıldız, K., & Yavuz, R. (2018). Öğretmen adaylarının kişisel kararsızlık ve eleştirel düşünme motivasyonları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1127-1155.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar* (2. baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi yayınları.
- Uçar, H., & Kumtepe, A. T. (2016). Uzaktan eğitimde ARCS-V motivasyon tasarımı modelinin kullanımı. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 37-54.
- Uzun, N., & Keleş, Ö. (2012). İlköğretim öğrencilerinin fen öğrenmeye yönelik motivasyon düzeylerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 313-327.
- Ünsal, G. (2013). Fransızca öğreniminde birinci yabancı dil İngilizce, öğrenme stratejileri ve motivasyonun rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 319-330.
- Ünsar, A. S., İnan, A., & Yürük, P. (2010). Çalışma hayatında motivasyon ve kişiyi motive eden faktörler: bir alan araştırması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 248-262.
- Varol, F., Özer, S., & Türel, Y. K. (2014). ARCS motivasyon modeline yönelik tasarlanan z-kitaplara ilişkin görüşler. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3(3), 1-8.
- Yaman, S., & Dede, Y. (2007). Öğrencilerin fen ve teknoloji ve matematik dersine yönelik motivasyon düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yöntemi*, 52, 615-638.
- Yıldırım, K., Alpaslan, M. M., & Ulubey, Ö. (2019). Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyon incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 428-439.
- Yıldız, V. A., & Kılıç, D. (2018). İlkokul öğrencilerinin öğretmenlerine ilişkin motivasyon durumlarının ARCS modeli açısından incelenmesi. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 8(4), 355-366.
- Yılmaz, M., Taşkesen, O., & Taşkesen, S. (2016). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin bazı değişkenlere göre akademik motivasyonları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2). doi: 10.17556/jef.62310.
- Yurt, E., & Bozer, E. N. (2015). Akademik motivasyon ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(3), 669-685.